

SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
"LIETUVA"
Haina kas Penytė, Chicago, Illinois.
Prenumerata Švietimo Vokietijos, Kanadoje
ir Meksikoje... \$2.00 metams
Kitoje vietoje... \$3.00
Prenumerata turi būti apmokama iš viškos. Metas pranešimais
išleisti nuo dešimt šilpų metų laisvės, su tuo Naują
Metą. Apie šiuos prekių ženklus klausiti per laisvę.
Visuose švietimo centruose laisvę.
A. OLSZEWSKI,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY
"LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Subscription in the United States, Canada and
Mexico... \$2.00 a year
Subscription in Foreign countries... \$3.00 a year
Advertising rates on application.
Address all communications to
A. OLSZEWSKI,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

Nr. 1

CHICAGO, ILL., PETNYCIA, 4. SAUSIO (January), 1907 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XVI.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Revolucija Maskolijoje.

Raudas Maskolijoje vis dar tikisi, kad ateinančiuose rinkimuose išrinkta duma padės jam išvilkti iš purvyno šuonius moralizuoti biurokratų nuklampytą valdžios vežimą, bet ar toks valdžių išrovimas išduos vaisius, tą tik ateitis gali parodyti. Žinoma, viskas paeis nuo žmonių supratimo.

Peržiūrint visus civilizuotus kraštus, jų suradymo istoriją, galima matyti, kad seniausioji konstitucija rando žmonėms duota Anglijoje ir duota ji be kraujo, taigi žmonės iškovojo ją gana pigiais kaštais. Šimtmetį vėliau konstitucijai rėdą iškovojo Prancūzijos žmonės ir tas jiems neapsiejo be didelių aukų, be kraujo. Anglijonai, apturėję konstituciją, suprato laisvę, ją pritaikė savo vien gyvenime, lai svė kitų tautų anglionams nerupėjo. Prancūzai, pats paragavę didesnės laisvės, ne pats vien džiaugėsi, bet užimanė laisvę, žinoma kaip ji šimtas metų atgal buvo su prasta, apdovanoti kitas tautas nešančias sunkų savo valdžią, kuris nebuvo lengvesniu negu jungas caro valdžios, užimanė kaimynus apdovanoti tokia jau laisve, kokią pats iškovojo. Prasi-dėjo garšios revoliucijos kam-rės. Prancūzai, dauinuodami garšią revoliucijos dainą „Marselietę“ traukė išliuosuoti kitas tautas kenčiančias sunkų valdžią jungą; jie nesigailėjo kraujo ir aukų, kad kitiems suteikti tokią jau laisvę, iš kokios pats naudo-josi. Todėl jie rado pritari-mą visų prisilėgtų tautų, bet kur tik pergalėjo valdžios, jie įvedė naują tvarką — konstitucijai rėdą. Už-stojus reakcijai, net toks de-spotas kaip Napoleonas ir tas nedrįso stoti prieš prancūzų norus ir jis užkariavo tūse kraštuose stengėsi įve-ti geresnę tvarką, visur įve-dė geresnę tvarką, rodo jo už-simanymsu suvaržytą konstitu-ciją, bet puolus jam, ji ne visur užsilaikė. Todėl tai per šitą veik šimtmetį visame civilizacijoje sviete prancūzų įtekmė buvo teip didelė, visur prancūzų garbė bu-vo didžiausia, jie, nors Napo-leono galybė ir puolė mūsyje po Waterloo, buvo vadovais civilizuo-tų tautų, kadangi jie sėjo visur svarbiausią ci-vilizacijos sėklą — laisvę, be kurios civilizacija, tikroji to žodžio prasmė, yra negalima.

Apskritai, nuopelnai roma-nų prieš žmonių daug dide-les negu užimančių antrą vietą germanų, taigi anglijo-nų arba vokiečių, kadangi tie nepatino kitur naujų idėjų, jeigu jas priėmė, tai vien sau ir laikui bėgant jas sudarė. Senovės grekonys platino mokslą po visas ap-linkines, rymonai visuose kraštuose platino savo tiesas, kurios visgi buvo geresnės negu visuose jų įtekmė, prancūzų visuose kraštuose, prancūzai gi platino laisvę, žmo-nių neįtikėtinuosius, bet gali-mus žmonių atstovus, kitus atiduoda po sūdu, kad žmo-nės negalėtų rinkti, sunkina agitaciją, susirinkimus visų jam kame nors nepritarian-

čių, ko vienok neįstengė įvyk-dinti, kadangi tą išnaiki-no nepasekminga karė su vo-kiečiais 1871 metuose. Toj kovojo pergalėta Prancūzija turėjo išsivadėti ir savo ide-alų, kadangi jų gynimui tru-ko jau pajėgų; sumušimas prancūzų 1871 m. nustumė prancūzus nuo tikro kelio, o tas atgabeno blėdį ir visai žmonijai, kadangi paveržė nuo prancūzų pirminytą vokiečiai apie žmonių ide-alus jau nesirūpino, jie įve-dė militarizmą, terptautiškus prietikius parėmė ne ant mo-rališkų idealų, bet ant dru-tos kumščios, ant kariume-nės.

Visur civilizuotų tautų parlamentuose partijos ko-voja už savo idealus, bet, an-tai, Anglijoje arba ir Ameri-koje, tikroji to žodžio prasmė, partijų su idealais siekiais nėra. Amerikoj republiko-nai ir demokratai ne už poli-tiškus idealus kovoja, bet už išnaudojimą valdžios; tas pats beveik yra ir Anglijoje, kovoj liberalai su konser-vatistais. Vokietijoje jau yra partijų idealai, bet ant juos kovoja vien čia geriausiai su-siorganizavę, nors gal ir ne-turinti tokios ant rando įtek-mės kaip Prancūzijoje, socia-listai. Socialistai Vokietij-oje ir kitas partijas priver-čia ginti kokius nors idealus.

Maskolijoje, nors jau da-bar laiko už ateinančią vado-vę civilizuotų tautų, laisvės nėra, žmonės ypač politiškuo-se prietikiuose nespėjo paro-dyti nė savo siekių, nė palin-kimų. Koki idealai gali ten įsiviešpatuoti, sunku įspėti; dabartinis prietikius nega-lima laikyti pastoviais, ka-dangi dabar visų ten esančių partijų, išėjus juos išimčių organizatorių, kuriems vien rupi žvejonė drum tame van-deny, vienais siekis — per-galėti viešpatuojančią ir iš-naudojančią visus biurokra-tiją. Dabar todėl visi turi, pergalėjimui to svarbiausio priešo, jungtiesi į krūvą, tu-ri ne vieną nuolatinį. Todėl dabar nematyti nė ti-kejiškio, nė tautiško nesik-šentimo, nūlio fanatiški šaukimai išnaikyti kitaip manančius, bet, klausymas, ar visada teip bus? Pirma-juk, kada buvo persekioja-mos ir išnaudojamos nema-skoliškos tautos, kada perse-kiojo ir spaudė, raišiojo, siaurino tiesas kitaip tiki-nčių, ne tik laikraščiai, bet ir geresnieji maskoliški rasti-ninkai neatsiliepė nė puse žodžio su užtarimu už skriaudžiamus, priešingai, jie pri-tarė valdžioms, o kas nepri-tarė, tas tylėjo lyg sąkeičio nuodamas persekiojimus ne-maskolij. Kas buvo pirma, tas pats gali pasirodyti ir vė-liau, aptūrėjus maskoliams tą, ko jie sau geidžia.

Stolypino padavadyjimu rinkimų naujon dumon lai-kas vėl likosi ant toliau nu-keltas. Matyt valdžios ne-atliko dar visko, kas joms rodo galiu surinkimui at-einančiom dumon daugiau sau prielankių atstovų. To-dėl jos toliau sodina į kalėj-i-mus neįtikėtinuosius, bet gali-mus žmonių atstovus, kitus atiduoda po sūdu, kad žmo-nės negalėtų rinkti, sunkina agitaciją, susirinkimus visų jam kame nors nepritarian-

čių partijų. Mat tuom tikis- žmonis paalsinti ir, su paal-sintais, mano, kad galės da-ryti telp kaip panorės, kad jie ant galo rinks vien val-džioms patinkančius kandi-datus. Ar savo viltys ne-apsiriks, tą tik ateitis paro-dys. Apskritai, Stolypin susiaurino rinkėjų tiesas, daugeliui atėmė balsavi-mo tiesas, bet antai Lietuvoj tik dvarininkų eilėse dabar bus mažiau balsuojančių, iš-viso gi bus daugiau balsuo-jančių negu renkant pirmo-sios dūmos atstovus.

Povandeniniai laivai.

Veik visi civilizuoti kra-štai dirbtina kariskais pajie-gas, ypač gi visi stengiasi drutinti savo kariskais laivy-nes. Apart didelių, galin-čių paimti 20000 tonų, milži-niškų kariskų mūšio laivų, visi kraštai pradėjo dirbtin-ti ir povandeninius torpedi-nius laivus ir nuolat to-kius laivus gerina.

Daugiausiai povandeninių laivų turi Prancūzija: gata-vų jų turi 41, tiek jau dirb-tina naujų; 1908 metuose Prancūzija turės 82 povande-ninių laivų.

Antrą vietą užima Angli-ja. Dabar angliškų kari-škų laivynų yra 20 povande-ninių laivų.

Italija savo kariskoj laivy-nėj turi 7 povandeninius lai-vus ir tiek jau dirbtina naujų.

Amerika 1901 m. turėjo 7 povandeninius laivus. Per-eituose metuose davė padirb-dinti dar keturis naujus, bet matyt su darbu neina kaip reikia, kadangi iš jų užsta-liuotų laivų dar ne vienas nepadirbtas.

Maskolija ir Japonija tu-rėjo jau ir laike karės po-vandeninius laivus, bet ne viena neturėjo progos juos mūšiuose išbandyti: masko-liskieji negalėjo išplaukti iš Vladivostoko, o japoniskieji nebuvo dar galutinai apsar-vuoti. Dabar Maskolija tu-ri 29 povandeninius laivus, iš jų stovi 18 Vladivostoke; Japonija turi jų 10 visai ga-tavų arba baigiamų dirbti.

Iš didžiųjų viešpatysčių, vien Vokietija iki šiol daro tik bandymus Kiellaus porte su povandeniniais laivais, bet gatavo dar ne vieno laivo neturi.

Iš mažesnių viešpatysčių: Holandija savo kariskoj lai-vynėj turi vieną povandeni-nį laivą, tiek jau turi Švedij-a; Norvegija ir Portugalija dabar dirbtina po vieną tokį laivą.

IŠ LIETUVOS.

Iš Vilniaus.

Vilniuje, lapkričio 9 d., redakcijos „Volkzeitung“ butan atėjo pristavo pagalbi-ninkas ir trys antstoliai kra-tė daryti. Nieko nūdrausto nerasta. Konfiskuoti visi „Moloto“ ir „Buriestni-ko“ išleidimai, nieks nesim-tas.

I Vilniaus realinę mokykl-ą lietuvių kalbos mokytoju pa-skirtas baigusis Peterburgo universitetą A. Smetona.

Iš Kauno.

Pet. Tel. Agentura prane-sa, kad Kauno apsaugos sky-riaus sanariu suėmė susvie-nijusią ginkluotą kuopą iš 57 žmonių. Pasiakšina Kauno pulko oficerio Kolo-sovo užmūšė.

Iš Plungės, Telsių pav.

Neperregiami tamsybės debesys dar vis tebealiko ap-gulę šį Zemaitijos kampelį. Persiauras ir neskaitlingas tik debesių prošvaitas tik kur-kekur nedrąsiai prasimu-ša silpnai šviesos, laisvės spin-duliai, pranašaudami, kad nepoilsio jau ir čionai.

„Uzgims darbai, prašvis (laikai, išaus nauja gadynė“.

Bet dabar čionai dar tamsu, didžiama žmonių giliai mie-ga, nors jau ir arti rytas, ima palengva brėksti, balsai, jau gieda laisvės gaidžiai... Čionykščiai žmonės netoli-dar nužengė proto keliu nuo kadikestės lopšio. Visuo-meniskai, tautiškai ir politiškai reikalai mažai ką interesuo-ja. Iškaino atspėdams, kad „apsivietusieji“ būtų didžiai nepakakti, jeigu aš juos apeliuonau neantemyje, nesiskyrę iš eilės netoli nu-žengusių nuo lopšio kadike-stės, taigi ir darau čion didė-lį išėjimą. Nemazai čion yra ypatų „apsivietu-sių“ su prielaidytomis nede-gomis „ski, lez“. Bet ne viena uodega rodo jų gerą apsišvietimą: kaip kurie net moka čvernuoti lenkiškai ir apie ką nors svarbesnį visuo-met tarp savęs poniai kal-basi; bet ne visi, žinoma, to-ki angstą apsišvietimą gali pa-siekti — daugelis pasikakina tik reikalingiausiais prismo-kais: „džin doberi, doberi ve-čer, dzenkuja“. Taigi užga-nėdines „apsivietuosius“, galiu gūžti vėl prie prastų žmonių. Po šį kampą Ze-maitijū siaučia baisi epidemij-a — girtuoklystė. Tikeji-mu, augščiausiu čionykščių žmonių idealu yra „šnapšes butelka“. Šventadienyj, ar turgaus dienomis apie mono-polius dužgina burių-bureliai senų, jaunų, mergaičių, vai-kių; aukos Ragučiai gausiai plaukia, „butelkos šnap-sės“ džiugė-džiugė. Ir kaip žiūrį į tą kunigai? Neperla-bai jie tuom piktnasi (tai ne bedievystė): per pamokslą išvadys „latrais“, „pijokais“, pagrasytą pragaru, raguotais vėliniais — ir viskas, o žmo-nėms tas tai ne didžiausias daiktas: jau jie prie to pri-pratę, kaip jautis prie rimbo. Man rodos, kad kunigai galė-tų kovoti gana pasekmingai su ta žmonių nelaimė, už-tektinai rastų vaistų, kad iš-rauti ją iš šaknų. Girtuo-klystė ne kiek nesimazina čionai, bet josios bangos vis smarkyn užta, o gydytojai dievobaimingai tyli, neduo-da gerų receptų, ne-nerodo tikrai gelbėtojų vaistų.

Tiesa, yra Plungėje 2 dvasi-skos vaistinyčios (2 knygų-nai), bet abi mažos vertės. Parapijio knygynas skai-tykla pripildytas daugiau „Kataliko“ ir „Š. Kadi-miero“ išleidimais ir ant kiek yra žinoma, neperphėdas voikia, nors ir kiekvienas gali iš jo naudotis, įmokės per metus 50 kap. Knygynas parduo-tuvė B. teip pat užstai daug

kuom pasigirti. Šisai kny-gynas vienam kambaryj su pardavykla vynu, saldzin-deginių, tabako išdirbinių. Pamatęs žmogus — ant lang-o išstatytos knygos, eina krau-tuvėn nusipirkti kokią nors tinkamą knygėlę, bet pama-tęs viduj tiek Ragučio myli-stų, kurių kvapai teip jau-triai ima kutent gomurį, už-simirsta apie tikrąjį tikslą atsilankymo ir ima teirautis „ponalio“ apie kainas sal-dziųjų, bet, patyręs, kad jos-ūe pagal jo kišenių, pakasęs pakaušį, nurijęs sėklę, eina laukan. B., matyti, nori drauge tarnaut 2 ponams: priešams: apsišvietimui ir gir-tuoklystėi, tik, kas zin, ar tai galimas daiktas? Knygų pas-B. visai mažai; daugiau mal-daknygių ir šelp dvasisko tu-rinio; svietiškių gi visai ma-žai ir tai daugiau šiukai, kaip tai: sapnų knygos, Sa-liamoni, ... Politisko tu-rinio knygelių mažai turi B. Tautos žiedai — jaunimas čion visai doriskai nupuo-lęs, girtuokliavime neapsileidžia su senaisiais: tautiškos dai-nos tarp jų mirė.

Teip stai „kontončikai“ (jų suvaziuoja Plungės iš vi-sos vakarinės dalies Telsių pav. į 500) visą laiką savo čion buvimo valkiojos gatvė-mis nusigėję, užkabinejo praieivius, o ypatingai mote-ris, kaukė kaip vilkai visoki-klas rusiškas blyvzygas. Tai vis rusinimo urvų vaisiai! Liūdna!

Teip tat pas plungiečius nieko gero negalima pas-tebėti: tamsu, viešpatauja gir-tuoklystė, „uodegučiai“ vir-dar sėka paskui lenkiškai... Laikas, jau laikas, plungie-čiai, mesti savo senas ylas, išsivadėti Ragučio ir imti sa-vo ištroškusių peralkusių dvasių gaivinti šviesos ir mokslo penu!

Barsukas.

V.Z.

Iš Rietavo, Raseinių pav. Girdėjau nuo vieno ruso mokytojaus, kad rietaviečiai šį rudenį per valstiečių suėjimą padarė nutarimą, kad Rietavo mokyklon neskirtų lietuviu mokytojaus, nes jiems rusas esąs geresnis. Priešasčia tokio pasielgimo valstiečių, kaip pasakojo ru-sas, esąs kerštas vietiniui klebonui. Klebonas mat pri-kalbinėjęs žmones reikalauti lietuviu mokytojaus, o žmo-nės būvę piktu su klebonu, tai kad įeisti kleboną, jie visai atsisakę nuo lietuviu mokytojaus. Bet ta prieza-tis išsėk jau man pasirodė silpna, neturindama jokių pa-matų. Paskiau pasisekė su-žinoti ir tikrąją priežastį to rietaviečių pasielgimo. Ru-sas mokytojas, gailėdamas apie šitą teip didžią šiltą vie-smą, užta, o gydytojai dievobaimingai tyli, neduo-da gerų receptų, ne-nerodo tikrai gelbėtojų vaistų.

Tiesa, yra Plungėje 2 dvasi-skos vaistinyčios (2 knygų-nai), bet abi mažos vertės. Parapijio knygynas skai-tykla pripildytas daugiau „Kataliko“ ir „Š. Kadi-miero“ išleidimais ir ant kiek yra žinoma, neperphėdas voikia, nors ir kiekvienas gali iš jo naudotis, įmokės per metus 50 kap. Knygynas parduo-tuvė B. teip pat užstai daug

kuom pasigirti. Šisai kny-gynas vienam kambaryj su pardavykla vynu, saldzin-deginių, tabako išdirbinių. Pamatęs žmogus — ant lang-o išstatytos knygos, eina krau-tuvėn nusipirkti kokią nors tinkamą knygėlę, bet pama-tęs viduj tiek Ragučio myli-stų, kurių kvapai teip jau-triai ima kutent gomurį, už-simirsta apie tikrąjį tikslą atsilankymo ir ima teirautis „ponalio“ apie kainas sal-dziųjų, bet, patyręs, kad jos-ūe pagal jo kišenių, pakasęs pakaušį, nurijęs sėklę, eina laukan. B., matyti, nori drauge tarnaut 2 ponams: priešams: apsišvietimui ir gir-tuoklystėi, tik, kas zin, ar tai galimas daiktas? Knygų pas-B. visai mažai; daugiau mal-daknygių ir šelp dvasisko tu-rinio; svietiškių gi visai ma-žai ir tai daugiau šiukai, kaip tai: sapnų knygos, Sa-liamoni, ... Politisko tu-rinio knygelių mažai turi B. Tautos žiedai — jaunimas čion visai doriskai nupuo-lęs, girtuokliavime neapsileidžia su senaisiais: tautiškos dai-nos tarp jų mirė.

Teip stai „kontončikai“ (jų suvaziuoja Plungės iš vi-sos vakarinės dalies Telsių pav. į 500) visą laiką savo čion buvimo valkiojos gatvė-mis nusigėję, užkabinejo praieivius, o ypatingai mote-ris, kaukė kaip vilkai visoki-klas rusiškas blyvzygas. Tai vis rusinimo urvų vaisiai! Liūdna!

Teip tat pas plungiečius nieko gero negalima pas-tebėti: tamsu, viešpatauja gir-tuoklystė, „uodegučiai“ vir-dar sėka paskui lenkiškai... Laikas, jau laikas, plungie-čiai, mesti savo senas ylas, išsivadėti Ragučio ir imti sa-vo ištroškusių peralkusių dvasių gaivinti šviesos ir mokslo penu!

Barsukas.

V.Z.

Iš Rietavo, Raseinių pav. Girdėjau nuo vieno ruso mokytojaus, kad rietaviečiai šį rudenį per valstiečių suėjimą padarė nutarimą, kad Rietavo mokyklon neskirtų lietuviu mokytojaus, nes jiems rusas esąs geresnis. Priešasčia tokio pasielgimo valstiečių, kaip pasakojo ru-sas, esąs kerštas vietiniui klebonui. Klebonas mat pri-kalbinėjęs žmones reikalauti lietuviu mokytojaus, o žmo-nės būvę piktu su klebonu, tai kad įeisti kleboną, jie visai atsisakę nuo lietuviu mokytojaus. Bet ta prieza-tis išsėk jau man pasirodė silpna, neturindama jokių pa-matų. Paskiau pasisekė su-žinoti ir tikrąją priežastį to rietaviečių pasielgimo. Ru-sas mokytojas, gailėdamas apie šitą teip didžią šiltą vie-smą, užta, o gydytojai dievobaimingai tyli, neduo-da gerų receptų, ne-nerodo tikrai gelbėtojų vaistų.

Tiesa, yra Plungėje 2 dvasi-skos vaistinyčios (2 knygų-nai), bet abi mažos vertės. Parapijio knygynas skai-tykla pripildytas daugiau „Kataliko“ ir „Š. Kadi-miero“ išleidimais ir ant kiek yra žinoma, neperphėdas voikia, nors ir kiekvienas gali iš jo naudotis, įmokės per metus 50 kap. Knygynas parduo-tuvė B. teip pat užstai daug

kuom pasigirti. Šisai kny-gynas vienam kambaryj su pardavykla vynu, saldzin-deginių, tabako išdirbinių. Pamatęs žmogus — ant lang-o išstatytos knygos, eina krau-tuvėn nusipirkti kokią nors tinkamą knygėlę, bet pama-tęs viduj tiek Ragučio myli-stų, kurių kvapai teip jau-triai ima kutent gomurį, už-simirsta apie tikrąjį tikslą atsilankymo ir ima teirautis „ponalio“ apie kainas sal-dziųjų, bet, patyręs, kad jos-ūe pagal jo kišenių, pakasęs pakaušį, nurijęs sėklę, eina laukan. B., matyti, nori drauge tarnaut 2 ponams: priešams: apsišvietimui ir gir-tuoklystėi, tik, kas zin, ar tai galimas daiktas? Knygų pas-B. visai mažai; daugiau mal-daknygių ir šelp dvasisko tu-rinio; svietiškių gi visai ma-žai ir tai daugiau šiukai, kaip tai: sapnų knygos, Sa-liamoni, ... Politisko tu-rinio knygelių mažai turi B. Tautos žiedai — jaunimas čion visai doriskai nupuo-lęs, girtuokliavime neapsileidžia su senaisiais: tautiškos dai-nos tarp jų mirė.

knų, nors ir kone visi val-stiečiai buvo nepritarian-čiai.

Mat prie dabartinės tvar-kos valdžiai linkamą nutari-mą gali padaryti du — trys balsai, o netinkamą — nė vi-si balsai kartais neįstengia. Panaši istorija ne pirmą ir ne naujiena Rusijoje — jos kone kasdien atsikartoja! Laikas, valstiečiai, stoti už savo mihdžiojamas tiesas! „N.Z.“

Iš Lietuvos, Minsko.

Delei neužmokėtų procen-tų parduodama 3 visų Min-sko gub. dvarų. Iš 392 par-duodamųjų dvarų. Vilniaus bankas pardavinės 255, Mas-kvos — 105, bajorų — 32. Visi tie dvarai užima 664,732 desimtinai ir buvo užstatyti bankuose už 14,314,691 ru-blių. „V.Z.“

Policija užtiko slapta spau-stuvę ir daug nelegališkos li-teratūros.

Iš Pinsko, Minsko gub.

Naktį į lapkričio 4 d. poli-cija drauge su policmeisteriu padarė kelias kratas mieste. Rado du senų sautuvų, 2 re-volverių, kelis atsisaukimų egzempliorius ir vieną knygą žurnalo „Biloje“. Laike kratos suėmė daugiau kaip 20 žmonių. „V.Z.“

Iš Kalvarijos, Suv. gub.

Seniau Kalvarija buvo ži-noma kaip vieta, kur siūda-vo prasikaltėjus į kalėjimą, o šimet pagarsėjo vaidais tarp lietuvių ir lenkų. Len-kai reikia, kad juos skriaud-tytų, varo iš bažnyčios, bet ar tai teisybė? Jie dar vis nemori užmiršti tų laikų, ka-da Lietuvoj plačiai viešpata-vė, norėtų ir šiandien, kad po Lietuvą skambėtų lenkiška kalba. Bet jau gali atsivei-kiunt tuos laimingus laikus, jie negrįžs daugiau: šiandien lietuvių turi savo laikraštį, turi daug visokių knygų, no-riai skaito, mokina, šviečia-si, susipranta tautiškai, pa-mato savo skriaudas ir įjesko priguliūčių sau tiesų.

Teip buvo ir Kalvarijoje: lietuvių klausė ilgus metus lenkiškų giedojimų bažny-čioj, bet, ant galo, susipratę, paprasė savo dvasiškosios valdžios, kad leistų bažnyčioj giedoti lietuviškai. J. M. Seinų dyeczijos Administra-torius išklausė jų teisingo prašymo ir leido giedot ba-žnyčioj lietuviškai, iš ko kilo su lenkais nesutikimai. Pa-gal J. M. kun. Administra-toriaus paskutinį nusprendi-mą, apgarsintą iš sakyklos 28 d. spalio, tvarka bažnyti-nių pamaldų Kalvarijoje turi-buti tokia: šventadieniais iš-ryto iki devynių laikas pa-skirtas lenkams, jie gieda ra-zancų, prieš devintą reikia perskaityti evangeliją ir pa-sakyt lenkiškai pamokslą; laikas nuo devintos adynos, suma ir mišparai atiduota lietuviams. Po mišparų skaityto kunigas lietuviškai maldas vakarines ir užgieda „Aniolas Dievo“, pabaigus giedot lietuviams, turi kuni-gas atskaityt lenkiškai pote-rius, maldas vakarines ir už-giedot „Aniol Padaki“. Pa-maldas gegužės mėn., birže-lio ir spalio, o teip pat Nove-berį ir Vasarį Šv. prieš Sakmi-nes reikia atlikti lietuviškai

ir lenkiškai. Kopija to nu-sprendimo pakabyta bažny-čioj, kad visi galėtų matyti ir žinot.

Rodos, beaišiskai žiurint, parapijoj, kur yra 11000 lie-tuvių, o lenkų daugiausia 600, turėtų užtekti lenkišku-mo bažnyčioj. Net kun. Majewski, lenkas, laikraštį „Dziennik Powszechny“ pri-kažysta, kad lenkų reikalai dvasiški Kalvarijos bažnyčioj pilnai užgandinti; tuom tar-pu mūs lenkams to visko dar permažai, jie reikalauja, kad ir mišparai jiems būtų ati-duoti ir neklausio dvasiško-sios valdžios nusprendimo. Per Visų Šventų šventę po mišparų, kada kunigas at-skaityt lietuviškai maldas va-karines ir užgiedojo „Anio-las Dievo“, lenkai giedojo sykiu su lietuviiais, ir net pa-baigus giedot lietuviams, kada kunigas skaitė lenki-škai poterius, lenkai vis gie-dojo ir tris sykius suskambi-nus varpeliu, kunigas turėjo pertraukti poterius. Už da-rymą bažnyčioj betvarkės su-rašytas protokolai, vienas — kad lenkai klūdė lietuviams giedot savo laike, antras — kad nedavė kunigui skaityti prisakytų maldų ir kaltinai-kai paduoti į teismą. Toki pat betvarkė darė lenkai gie-dojimus 4 d. ir lapkričio, 11, už ką teip pat surašyti ir pa-duoti į teismą protokolai.

Žmogus sveiko proto, gir-dėdamas kas darosi Kalvari-jos bažnyčioje, turi paklaust, kogi nori tie lenkai? Pas-mus, kaip ir kaip kuriose ki-tose bažnyčiose Lietuvoj, pirmiau visi giedojimai buvo atliekami lenkiškai; pirm keliolikos metų per malonę lenkai leido giedoti Lietu-viams laike sumos, šimet vėl per malonę leido lietuviams giedot razancų nuo devintos valandos iš ryto, o daugiau, kaip sako, neapsileisę, lenkai mano, kad tie giedojimai po teisybei nepriguli lietuviams, nes, sako, pirmiau viskas bu-vo lenkiškai, tai ir dabar tu-ri but teip, kaip buvo kita-dos; jie nemori suprast, kad jau arti tas laikas, kada lie-tuviai atras, išgaus ir aptu-rėis prigulintias sau Lietuvoj tiesas.

Jeigu galima paklaust, te-gul atsako lenkai, kokias ties-as turi bažnyčiose lietuvių, apsigyvenusieji Lenkijoje? Toli neįsiekant pavyzdžio pažūrėkim, ką turi bažny-čioj lietuvių net teip artų mam mieste, kaip Suvalkai, kur lietuvių atsiras nemažai burelių? Suvalkuos lietuvių negirdi nė evangelijos lietu-viškai, o apie giedojimus ir pamokslus savo prigimto kalboj gali tik svajot. Bet rasi kas pasakys, kad lietu-viai, gyvenantieji Suval-kuos, moka lenkiškai, o aš paklausiu, kiek galima atra-sti Kalvarijoje lenkų visai ne-mokančių lietuviškai? Ma-žai ir labai mažai.

Abelnai, Kalvarijos lenkai supranta ir net kaip kurie ge-rai kalba lietuviškai, juo la-biau, kad ant 80 arba 90 seimynų lenkų (tek jų skaito Kalvarijoje) yra 26 seimynos maišyti, tai yra tokie, kur-tėvas arba motina tėvi Lietu-viai iš kaimo atėjo, o šiandien save jau skaito lenkais ir lietuviškai. Vilkai maišyti tėva

lenkai; yra net tokių šeimynų, kur abu tėvai lietuviai, o vaikai — lenkai. Rasau tą na dēl to, kad galėtumėte Lietuva savo ištautėjusių vaikų, tarsi žino jie, tik rašau, kad būtų žinoma, kad pas mus tikrų lenkų yra mažai.

O vienok ta sąjale lenkų lietuviškoj parapijoje išdrysio staciai priešintis nusprendimui savo dvasioskios valdžios bažnytinis dalykuos.

Kada pasibaigs pas mus tie vaidai? Kada susipras musų lenkai?

V. Z.

Iš Udrijos, Kalv. pav..

Lapkričio 18 d. šių metų pasimirė mokytojas Petras Beodorius, autorius „Vaikų Žvaigždutės“ ir „Trumpo aritmetikos uždavinyno.“

Iš Latvijos.

Kursė ir Igaunijos general-gubernatorių valdžias viešes panaikinamos. Visas valdymas busias pavestas Meller-Zakomelskiui. Pastarasis užgynė baudžiantis kareivių būriams deginti viensėdžių trobas.

Ties Goldingenu, vežant, 6 suimtieji plėšikai metėsi bėgti, bet buvo nušauti.

Iš Mintaujos.

Lapkričio 1 d., apie 8 val. vakaro, buvo pas mus didelė, nepaprasta demonstracija. Siuntė tą dieną paimtus čia naujokus-kareivius į Lenkiją. Daugybė žmonių susirinko prie kazarmės, iš kurios turėjo eiti naujokų procesija į stotį, karškos muzikos lydimu.

Išėjus ant Didžioios gatvės, naujokai užtraukė Marselietę, o minia jiems pritarė. Dainos revoliucijinės sekė viena po antros; gaida vis kilo ir augo ir slopino muziką, kuri visa įleista stengėsi pergalėti gaidą, bet veltui, jos kada-nėkada išgirstas trump-trump pridavė dar didesnį efektą visai procesijai. Teip traukėme iki pat stoties. Buvusieji oficerai, policmeisteris ir keli antstoliai su miestargiais — ginkluotos kariūnės nebuvė, teip buvo pareikalavę naujokai — tik pečiai vien traukė, bet jausdami šių tarpų save silpnaisiais, ramiai, kaip avinėliai, žengė pirmyn. Nepaprastai veikiant ant dvasios buvo ta dainuojanti revoliucijos dainas minia, drauge su policistais ir kariška muzika, nepaprasti buvo teip pat, traukinių pasijudinus, naujokų atsiveikimo riksmas: „Nost ar policijai! Nost ar patvaldibui! Laž džiho brichviba!“ (Šalin su policija! Šalin savyvalda! Tegyvuojia laisvė!)

Lapkričio 14 ar 15 d. vėl keliama antra dalis naujokų, laukiamas dar didesnė demonstracija.

Lapkričio 6 d. sušaudė palei Mintaujos žydų kapinių, miške — (dabar ten šaudo — pasmerkus už dalyvavimą Tukum revoliucijoje) 4 žmonės. Prieidami paskirtą vietą, sudainavo revoliucijos dainą, atsisotę nerodymo vietoj, kulkos belaukdami suriko: „Šalin carą! Tegyvuojia revoliucija!“ — šūvis... ir laisvės karzygių nebėliko...

Užkasus ten pat jų lavonus, dragunai su arkliais smindžiojo jų kapus sulyg žeme, nepalikdami ir ženklų, tačiau nežinomos rankos nuklojo savo milžiną užkasus krutines kvėpiandomis gėlėmis, amžinai žaliuojančiais valnikais — dėkinga tauta išlėkė jiems kapą ne iš žemės, bet iš tolyn. Lyg kokiam

pasakų pasaulyje, kada aplinkui riogso nudžiūvusi žolė, nuogi medžiai, baltuoja sniegas — viduryje regai žydint rožėmis, žaliuojanti liauromis darželė ir, rodos, tuoj tuoj tos gėlės prabilis anų milžinų lūpomis — kaip toje pasakoje...

Tiek kulkų perveriančių šalies karzygių krutines, tiek šūvių kasdieną... tiek mirčių... Jausmai, rodos, atbuko nuo tų trenksmų, tačiau širdis vis teip pat neramiu sudreba, išgirdus naują šūvį... vis didesnį ir didesnį malštą aušėja...

V. Z.

Apverktinas stovis Vilniaus lietuvių pradinio mokyklų.

Nedidelis lietuvių būrelis, susirinkęs prieš dvi savaites Vil. Sav. Paš. Dr. bute, girdėjo jau kokiame apverktiname padėjime atsiranda tuom tarpu Vilniaus pernai įkurtos lietuviškos mokyklės, iš kurių vos viena tuom tarpu tebegyvuoja. Tas pats nedidelis būrelis liudija ir tą, kaip mažai be rūpi jau musų lietuviams tos mokyklų, kurių reikalingumas buvo prieš metus teip gyvai supratas, kurių užlaimymui teip gausios, pora mėnesių, plaukė aukos. Tik nelaimė, visi darbai puikios, praklinios pradžios teip vėlajis išeina — mes dar dirbti nemokame, tikriausiai mes per greit pavargstame.

Toki pat likimą sulaukė musų mokyklės. Pernai rudenį siuntė jas ir rupinios jomis gana dailus vilniečių lietuvių būrelis, sudėdami mėnesines aukas jų užlaikymui. Tokios mokyklės buvo dvi ir pavestos buvo globai tam tikros komisijos, kuri kas mėnesį turėjo duoti visuomenei savo atskaitas iš mokyklų gyvavimo. Iš pradžių viskas ejo gerai — aukos plaukė reguliariai, vaikų skaičius vis augo, visuomenė ant atskaitų rinkosi. Bet teip buvo tik iš pat pradžių, kol darbas pats buvo dar naujas, taigi yk kudių žaislas, boviyo musų visuomenės. Paskui — jau ir pažadėtos aukos nustojo plaukti ir ant atskaitų sukviesti visuomenės nebegalima buvo. Darbas įro ir nyko vis labiau ir labiau, komisija veikė vis silpniau ir silpniau. Viena mokykla išnyko, nesusilaukusi nė metų galo t. y. vakacijų, antra teip teip užsiliko. Priešai tokiam to darbo išimimui labai daug, terp jų svarbiausia vietą užima musų nesusipratimas, nemokėjimas viešai dirbti. Sustinka kur du žmonės nevienodų pažinčių, ne, ką sakau, staciai du žmonės nesimpatizuodami vienas kito kaip visai atskiri vienatos, na ir dingo darbas, jie dargi tokioje mokyklos komisijoje veiks vienas kitam ant keršto, neatsižvelgdami į tą baidį blėdį kokią neša visuomenė... privata — augščiau visuomenės.

Pažvelgkime netoli į jėskodami, ir Vilniaus lenkus... kaip jie dirba?... kiek turi mokyklėlių?... Užlaiko jas visas, eina išvien, nenkenkia viens kitam darbe. O pas mus?... Net gėda... kokių tik biaučių frankių griebiamės nekartą užsimanę išardyti darbą kitų. Kokių liudnų faktų galėčiau piskaityti prie istorijos tik vienu metu tų mokyklėlių gyvavimo... kokią juodą, slykšią rolę atlošė tulos ypatos link pirmosios mokyklos, kuri vedė ir veda dar p. G. Landsbergaitė, kokiais nešvariais frankiais naudojasi, užsimanę ją panaikinti, at-

kalbinėdami vaikus... o tai dėl ko?... tos ypatos, turbut, ir pačios nežino.

Apverktiname, labai apverktiname stovyje buvo per tuos metus musų mokyklos. Juo gailingesniam padėjime atsiranda dabartinė, dar iš anų metų užsilikusi mokyklė. Ši rudenį, nežinuriu, kad visuomenė nieko nepasakė (visai nesurinko ant kelių pakvietimų), mokslas pirmoje mokykloje buvo pradėtas, kadangi vaikai patys prašytinai prašė. Tula laikui praslinkus, p. Landsbergis (ten buvo ir mokykla) persikėlė iš miesto centro net į Antakalnį, mokykla nustojo buto ir neradusi centre ne pas vieną liet.

šeimyną prieglaudus, turėjo persikelti į Antakalnį į „Vil. Kanklių“ butą, bet per tai nustojo didesnį dalį vaikų. Per praėjusį susirinkimą buvo nutarta nors ir su keliais vaikais, bet mokslą tęsti kol ką nors visuomenė nenutars. Sekantis susirinkimas turėjo įvykti nedėlioje 19 d. lapkričio irgi V. S. P. D. bute prie bažnyčios šv. Mikalojaus, tuojau su sumos. Tiklimes kad šį kartą susirinko daugiau lietuvių, visi kurie supranta mokyklos reikalingumą. Argi jau Vilniaus lietuvių nebėgalėtų užlaikyti nors vieną mokyklą, argi neįstengtumėme apmokėti centre miesto už kambarį mokyklai. Lietuviai gali sudėti tuos reikalingus tam tikslui nors 25 rb. mėnesiui.

V. Z.

IŠ AMERIKOS.

Daug kareivių suareštavo.

Lewenworth, Kas. Suareštavo čia 14 kareivių 9 regimento dėl ardymo tvarkos. Kareiviai mat paleido daug šūvių į susirinkusių gyventojų eiles. Tuom tarpu kareivių pareiga užlaikyti tvarką, bet ne ją ardyti.

Kova tarp negrų ir baltparvių.

Meridan, Wis. Užgimė čia smarkus mušis tarp baltparvių ir negrų. Mušyje, kaip paduoda telegramai, daug žmonių likosi užmušti, o dar daugiau sunkiai sužeisti. Mazliausiai 10 ypatų likosi čia užmušti.

Sudėgė bažnyčia.

Otego, Mich. Sudėgė čia katalikiška bažnyčia. Kunigo priešai mena, jog gaisras užgimė nuo padegimo ir kad tas padaryta paties kunigo, paslėpimui parapijos rokundų, kurių parapija pradėjo nuo kunigo reikalauti.

Mušis darbininkų su ginkluotais sargais.

Owensboro, Ky. Šitose aplinkinėse streikuojančių darbininkų West Kentucky Coal Co. Susimušime, atsitikusiam per Kaledas darbininkų su kastinių sargais vienas sargas ir du darbininkai likosi užmušti, o 4 ypatos sunkiai sužeistos.

Nelaimės ant geležinkelio.

Jacksonville, Fla. Ant Southern geležinkelio susimušė du trūkiai, prieto vietos geležinkelio tarnas negras (tokius čia Amerikoje už žmogų ne laiko) likosi užmuštas, o keturi vyriškiai likosi sunkiai sužeisti.

Stockton, Cal. Netoli nuo čia, ant Sierra geležinkelio vienas traukio vagonas, išsprudęs iš rėlių, nupuolė nuo augšto kello pylimo. Prie to 3 vyriškiai likosi užmušti, o 12 tapo sužeistų.

SAN JOSE, CAL. Netoli Birmingham Siding, išpuolė iš rėlių traukis nupuolė nuo augšto kello pylimo. Prie to 18 ypatų tapo sunkiai sužeistų.

Gaisrai.

STEUBENVILLE, OHIO. Sudėgė čia Alimano duonkepė. Ugnyje pražuvo 3 merginos.

NORFOLK, VA. Chemsteado namuose, užgimus gaisrui, sudėgė 2 moterys ir dvejetas vaikų.

ATLANTA, GA. Sudėgė čia arklių stovyklos brolių Rangsdale & Carlich. Sudėgė 100 arklių ir 400 mulų. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant \$150,000.

DENVER, COL. Sudėgė čia viena iš gražiausių miestų triobų ant kertės Carlis ir 17 st. Gaisras pridirbo nuostolį ant \$250,000.

NEW PORT NEWS, VA. Užgimė čia gaisras laivų dirbtuvėse ir pridirbo nuostolių ant \$250,000.

MARIETTA, GA. Sudėgė čia įtaisos Georgia Manufacturing Co. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant \$250,000.

IŠ DARBO LAUKO.

NEW ORLEANS, LA. Streikavo pečkuriai Southern Pacific geležinkelio. Jų vietoj kompanija stengiasi iš kitų persigabenti scabsus. Ar tas pasiseks, nežinia.

NEW YORK, State New Jersey į metus valgio produktai pakilo ant 4%, darbininkų algos tik ant 3.8%.

FALL RIVER, MASS. Bourne Mills, savo darbininkams rugšio mėnesį pripažino 10 dienų atlyšio. Užlaimymui per tą laiką pripažino jiems atsakančią dividendą.

GULDFIELD, NEV. Straikuojančių darbininkų aukso kastyne; kadaigi neturi vilties susitaikyti, tai kraustosi kitur.

DAYTON, O. Straikuojančių darbininkai dirbtuvėse National Cash Register.

ST. LOUIS, MO. Straikuojančių darbininkai Bucks Stace Co. Darbininkai reikalauja trumpesnio darbo laiko.

POST LIGNIER, PA. Čia bus atidarytos naujos kastyinės.

SCRANTON, PA. Kemmerer Iron & Steel Co. rengia čia pudlerių dirbtuvių dalį. Neuzilgo jau čia pradės dirbti.

PITTSBURG, PA. Geležies dirbtuvėse Jones & Laughlin darbininkai gali gauti darbą, kadangi čia truksta darbininkų.

SHARON, Pa. Nuo naujų metų didesnė dalis darbininkų gaus didesnę ant 10% už darbą užmokesį.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

Iš Cleburn, Wash.

Darbai čia eina kaip pusėnai. Dirba pilną laiką. Iš kitų pribuvęs darbininkas gali greitai gauti darbą.

Lietuvių yra tik dešimtis šeimynų ir 11 payienių. Visi gyvena sutikime. Gyvuoja čia Susiv. Liet. Amer. 97 kuopa ir nors pamazai bet visgi auga. Jau trečias metas kaip užsijė, bet sąnarių turi dar tik 28.

Uždėjome čia ir pagelbinę draugystę po vardu D. L. K. Vitoauto, prie kurios priguli 16 sąnarių.

Netoli nuo čia yra miestelis Rosslyn, kur yra teipgi

lietuvių būrelis. Tuli lietuvių, žinoma sumanesnieji, priguli prie 97 S. L. A. kuopos ir į pašelpinę draugystę.

28 d. spalio parengėme pasilinksminimą (keno naudai? Rd.), ant kurio buvo rosyti visi Cleburno ir Rosslyn lietuvių būrelis, bet visgi linksmimasis susirinko diktas lietuvių būrelis, bet visgi gana daug jų neprisbuvo. Susirinkę gražiai laiką praleido. Surinkome pinigų \$153.75.

Išmokėjus išlaidas, liko \$68.80. Prakalbų, nė deklamacijų nebuvo, nes nebuvo kam aplė tai pasirupinti. Laikraščių pas mus žmonės mažai skaito, yra tokių gana daug, kurie už teisybę pyksta, bet tai ne laikraščių kaltė, tik ty, kuriems teisybė ne maloni, kurie elgiasi ne gražiai.

Čia iš laikraščių patėmijam tik: „Kovą“, „Keleivį“, „Lietuvą“, „Vienybę Liet.“ ir keli numerius „Naujos Gadynės“, bet tuos laikraščius skaito tik keli sumanesnieji musų broliai; dauguma nieko neskaity, todėl ir supratimas jų ne augstai pakilęs, per tai ir sunku čia ką nors visuomenės labui neveikti. Gelstina butų, kad į susivienijimo kuopą ir į Vitoauto draugystę prigulėtų daugiau lietuvių. Vitoauto draugystės susirinkimai atsi- buva ant Klondike hales pn. 105.

10 d. gruodžio Rosslyne pasiekė nelaimė musų brolių Kazimierą Kurtinaitį, sąnarį 97 kuopos S. L. A. Jis mat dirbo ant naktinio šifto. Eiodamas į darbą, užėjo ant vietos, kur leidžia karus. Jį pagavo pilnas tripas ir užmušė ant vietos; jo draugai Mitrikevičių nulausė koją ir burną sužeidė; sužeistas jis sunkiai bet ne mirtinai.

Užužstas Kazimieras Kurtinaitis paejo iš Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., kaimo Pajevonio. Turėjo 22 metus, Amerikoje išgyveno 3 metus. Laidotuvės atsisbuvo 12 d. gruodžio. Kuną palaidojome su muzika ant lenkiškų kapinių.

J. J. Kurtinaitis. Box 142, Cleburn, Wash.

Iš Freezer, Iowa.

Darbai čia eina gerai, iš kitų pribuvusiam darbas ne sunku gauti. Uždarbiai teipgi ne blogiausi: galima uždirbti nuo \$2.50 — \$6.00 ant dienos.

Lietuviai čia ne užsilaiko ant ilgesnio laiko: jeigu koks atkanka, tai padirbės kiek, nešidinais kitur.

Neseniai čia keletas lietuvių susirinko pas Bakavičių. Kalbėdami apie darbininkų padėjimą ir padėjimą sunkų tėvynės brolių, A. Davis aiškino, ką mes dabar privalome daryti, perskaity porą straipsnių iš „Lietuvos“ ir „Kataliko“ apie revoliuciją Lietuvoje ir visoj Maskolijoje. Paskui tapa užmąnyta paauskauti, kiek išgalinti, sušelpimui už laisvę kovojančių, bet pasirodė, kad tarp lietuvių yra ir labiau carą mylinti negu tėvynę ir savo locnus brolius ir tėvus. Atsirado vienok ir geri tautiečiai, kurie sudėjo po kelis centus. Sudėjome iš viso \$8.00 (aukautojų vardai ir jų aukos pagarsintos kitų vietų Rd.). Pinigus siunčiame „Lietuvos“ redakcijon; paskiriame juos Liet. Soc. Dem. Par.

Freezeriškis.

Iš Port Washington N. Y.

Daugeliui lietuvių šis kamelis visai nežinomas, nes čia lietuvių mažai, o ir terp jų yra sąvadinanti lenkai. Pirmiau čia lietuvių visai nebuvo tik dabar, Rusijoje ir Lietuvoje kilus revoliucijai

žmonės, vargo prispausti, pradėjo keliauti Amerikon. Lietuvių yra čia desetas, daugumas jų tarnavo Rusijoje kariūnė; vieni gyvena jau keli metai, kiti vos keli mėnesiai, yra ir išbėgusių nuo japonų karės. 15 d. gruodžio buvo čia užmąnyta paauskauti revoliucijos reikalams, tai atsirado ir batiškos kraugerio fanatiški užtėrėjai, kurie, kaip įmanydami, blevezojo, trukdydami tą darbą. Bet tokių nėra ką pašlyti, nieksai ir neįsmauoliai visur gali atsirasti, geriau kalbinkime visus dėti aukas sušelpimui musų brolių kovojančių už tėvynės laisvę.

Atsiminę Rusijos ir Lietuvos revoliucionierius, aukavosi šios ypatos: Danielius Ziurlis, Kazimieras Vaitėkunas, Gabrielius Armančiūsis, Petras Purenas, Jonas Ziurlis, Povilas Vainauskas, visi po doliarį; iš viso \$6.00. Pinigus siunčiame „Lietuvos“ redakcijon ir prašome perduoti Liet. Soc. Dem. Par. Skyriame revoliucijos reikalams.

P. P.

Iš Waterburio, Con.

Kalėdų vakare buvo parengtas susirinkimas su dainoms, deklamacijoms ir prakalboms; parengė vietinis L. P. Klubas. Iškalno buvo spėjama, jog gaus pipirų socialistai. Kalbėtoja buvo Dr. J. Šliupas. Pirmiausia buvo dainos iš deklamacijos.

Dr. Šliupas nurodė atgijimą lietuvių, jų gerą širdį senovės laikuose, ką rodo, jog jie žydus, neturintčius kar pasidėt, priglaudė; atsiradus krikščionybėi, išnyko meilė. Nupeikė kunigiją, šventuosius, aiškino stebuklų žaliybę. Toliaus aiškino, kaip lietuvių skurdas, neturėdami savo spaudos, ne buvo kur nē maldaknygių gauti; Vilniaus žydas Blumavičius parupindavęs lietuviams maldaknyges, kalalikiškiems vyskupams pašventinus, lietuvių iš jų melsdavosi. Toliaus kalbėjo apie dabartinį padėjimą Lietuvos ir aukų dalinimą; apgalvestavo, jog per žmonių nesusipratimą daugiausia aukų pakliuvę L. S. D. Par. Daktaras Š. Šaukė: „kas aukauja L. S. D. P. Lietuvą stumia į prapultį, į pragarą, į didžiausią nelaimę. Aiškino, buk per juos visos nelaimės ir vargai ant Lietuvos krinta; jog jie į nelaimę įtraukia, bet apginti nemoka. Jų jie susidraugavę su visokiais valkatoms, plėšia žmonių turtus, jie pasidavę žydams, jiems tarnauja (o pirma pagyrė už žydų priguldimą). Toliaus aiškino apie blogus darbus kunigijos, nenaudingumą kunigiskų mokyklų, išnaudojimą darbininkų čia Amerikoje, kur viens tik Rockefeller uždirbęs kas sekunda po \$10.00 (bet nenurodė, kaip nusikratyti kapitalystų). Išpeikė laikraščius: „V. L.“, „Kovą“, „Kataliką“ ir „Z.“

Baigdamas, vėl užsipuolė ant S. D. Partijos, juos išjuokdamas, jog 300 (?) susidėję su valkatoms, norį pakelti ginkluotą revoliuciją; užsipuolė, jog jie boikotavę pirmą būmą, tik pamatę, jog jos atstovai reikalauja žemės ir laisvės, per antrus rinkimus jau žada dalyvauti rinkimuose.

Kalbino ne aukauti S. D. P., o aukauti L. Valtiečių Sąjungai, kuri esanti vienatinė Lietuvos išgelbėtoja. Neaplenkė ir Amer. Liet. Socialistų Partijos, visai išvadino juos sąnarius, buk jie susidėję iš blogiausių žmonių; svetimoteriauninkų, paleistuvių, valkatų. Užbaigus kalbą, J. Zemantauskas pa-

sakė, jog nesutinkanti su kalba, gali jos negerumą ir klaidas paaiškinti. Atsisotė draugas Grigaitis, Petrapilės universiteto studentas kitių pribuvęs iš Lietuvos S. D. P. atstovas. Socialistų priešai nenorėjo duot kalbėt, bet publika, (išskirus keletą) reikalavo daleidimo. Drg. Grigaitiui ant platformos užlipus, publika sveikino dešų plojimu, bet akli šliupo pasekėjai nustumė. Publika tą pamatiusi, sąjudo, reikalaujama daleidimo kalbėt. Neleidus ant platformos kalbėt, kiti užkėlė ant stovinčio stalelio, ir nuo čia kankintinis už tėvynės pirmą kartą norėjo prakalbėt šioj šalyj į savo tautiečius, bet priešai, pribėgę, ištraukė stalelį ir nuvertė kalbėtoją. Kilo salėje dar didesnis triukšmas, publika visa sustojo, girdėt buvo ant salės šauksmai. Matydamas tą šliupas, liepė gesinti žiuhurius, bet Zem. susiprato, jog sumisime tamsoj gali išeiti visai negeistinos pasekmės. Šl. išėjo iš svetainės, lydimas neapikantais šauksmu. Tai ko mes sulaukėm! Dr. J. Šliupas, vietoj vienybės, siundo mus ant viens kito. (Tą daro visi, nes mat visi vienybės ne mėgsta Rd.) Neuzilgo bus prakalbos, ant kurių galės kalbėti drg. Grigaitis ir atsakys ant šliupo kalbos.

Stasys Senkus.

Iš So. Boston, Mass.

Galima pasidžiaugt Bostoniečių pasidarbavimais advenų laikais, kada vestuvės, baltai ir kitoki susirinkimai užsidarė: Bostone beveik kožna nedėdienį buvo parengtos prakalbos, žmonelei susirinkdavo skaitlingai, draugystė Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto parengė prakalbas artimame miestelyje Chelsea Mass. Mat Chelsea lietuvių yra iš Vilniaus gub., jie da nesupranta, kad yra lietuvių, jie laikosi lenkų. Prakalbos buvo 23 gruodžio. Pirmiausiai kalbėjo P. Latvinskas. Savo kalboje aiškino naudingumą draugystei.

Antras, p. Gilius iš Lynn, Mass. kalbėjo kaip mus išnaudoja kapitalistai, aiškino naudą mokslo ir susipratimo, nes tasyk žinotume su kuo turime kovot.

P. Miglinas iš Lynn, Mass. kalbėjo apie politiką ir kaip turim užsilaikyti.

J. Zubas kalbėjo apie D. L. K. Vytauto gyvenimą ir mirtį: prajuokino klausytojus pasakėleis apie lietuvių, prigulintus prie lenkų draugystei.

Kalbėjo dar: M. Paltanavicius, J. Jaroševičius, J. Matukaitis iš So. Boston, Mass. ir J. Petkunas iš Brockton, Mass. Visi kalbėtojai aiškino draugystės reikalus, teipgi S. L. A. reikalus ir naudą.

Nors diena buvo nelabai graži, bet žmonių prisirinko daug. Prisirašė naujų draugų draugystėn D. L. K. Vytauto 6. Galima tikėti, kad su laiku ir Chelsea gal sulauksime kuopa S. L. A. Tikimės kad tie draugai, kurie prisirašė į musų draugystę, pasidarbuos mažiau suprantančių labui.

Tarpe kalbų deklamavo eiles lietuvaitės iš S. Boston, Mass.: M. Rimkiutė deklamavo „Gana mums broliai teip ilgai miegoti“. L. Taciulaukiutė teipgi gražiai deklamavo. Klausytojai dėkavo plojimu rankų. Iš tariam širdingą aciu visiem kalbėtojams ir deklamatorėms.

Dr. Stasys Komitetas.

Is Hudson, Mass.

Lietuvių čia yra apie 200; šie turi ir savo namus, o lotvėik visi turi net po kele-tų. Turbut jie mažai misiona apie revoliuciją, nori čia baigt savo amžl. Bet kitų miestų žmonės, ir mislydami čia gyvent, veikia ir visuome-niskus darbus; vieni nori pa-statyt namą vargšams, kiti galvoja užvest knygas S. L. A. Nors tas mažas darbas, bet ir už tas knygas veržiasi dideli ergėliai. Musų vaikiniai nē mažais nē svarbiais darbais nēsiima. Butų geistina, kad musų vaikiniai užsirašytų nors po vieną laikraštį, tai pamatytų, kas dedasi po visą svetą. Tuoj but keli centai namui vargšų, susitvertų ko-kia kooperacija. O kas svar-biausia, suprastų revoliuciją ir reikalą šelpti kovojančius savo brolius, kurie, besisteng-dami iškovoti laisvę musų tė-vynel, griauja netikusį caro sostą.

Tamsunėlis.

Chicagiečiams!

Nežinau, ar teisybē, bet visi kalba, buk Chicagoje yra apie 20,000 lietuvių. Imant škritai, neapsiriksime, ma-ydami, jog is šitoskaitliaus apie 10 tukstančių yra jau-nuomenės abiejų lyčių. Jau-nuomenės dabartinių laikų jau skiriasi nuo jaunuomenės praėjusių, nors ir nesenų laikų: dabar jau vargiai te-rašime vaikina, ar mergina, kuri nemokėtų paskaityti nors ant maldaknygės, bet visi žinome tai gerai, jog daugumas musų jaunuomenės ir nenuzengē toliaus malda-knygių. Kaltinti jų užtai ne-galima, nes sąlygos gyvenimo nedaleido jiems išmokyti daugiaus, kaip tik šep-teip ant knygelės „misaunas“ pa-skaityti. Budami Lietuvoj, neturėjo visi progos išmokyti konors, nes lietuviškų moky-klių nebuvo, o bevaikšiojant į maskoliškas, praleido ke-lias žiemas besimokinant vien gudžiskos kalbos, — ki-tiems dalykams ir „žiemų“ pritruko; Amerikoje irgi ne-teip lengva norinčiam ši tą pramokti: reikia dirbti, o jei-gu vakarais ir gali valandelę pasvęsti savo apšvietimui, tai pagaliau nėra kur (20, 000 lietuvių Chicagoje nē sa-vo vaikams neturi geros lie-tuviškos pradinės mokyklos, o kę jau kalbėti apie moky-klas suaugusiems! ...)

Atjausdami ir suprasdami šinos dvasiškos reikalus mu-sų jaunuomenės ir norėdami sulgy išgalės prisidėti prie pakėlimo apšvietos tarp sa-vo jaunų brolių ir seserų, keli jauni ir atsakančiai šiam tikslui išsilavinę lietuviai duoda ant apsvartymo lietuviams Chicagiečiams sekantį užma-nymą.

Jeigu tarp Chicagiečių (be skirtumo amžiaus ir lyties) atsiras pakaktinas skaitlius prindčių šitą pramokti, tad galima uždėti sistematišką karinę mokyklą (Vakarai dabar ilgi, tad galima po dar-bą valandą pasvęsti mokstui). Galutinai išdirbtos mokyklos programos nepaduodu, nes tas prigulės nuo to, kaip iš-švinti atsisaunks ir ko jie pa-norės mokytis, bet abelini sietai yra tokie: visiems norin-čioms nors ir nuo pačių pra-zių mokytis skaityti, rašyti, arba skaitliuoti (rokuoti) su-verseime klases, teip ir tiems, kurie jau kiek-tiek moka, o norėtų arba toliaus mokintis, arba ko naujo išmokyti. Į programą lekejių įeity: lie-tuviška ir angliska kalba, arit-metika (mokslas apie skait-vimą), geografija, istorija, t. t. sulgy reikalo. Su samdymu atsakančio kam-čio didelių kliačių nebutų.

Užmanytojai nuo savęs, pamēginimui (nes gal kitam galē-tų ir nepatikti) apsimia laike pirmųjų dviejų sanvaidių ve-sti klases visai nereikalau-dami už tai jokio užmoke-šio nē už savo trius, nē už važinėjimą, negal tik patis samdyti kambario tam tik-slui.

Paminėtas užmanymas mums išrodo labai svarbus ir radus pritarimą, tikimēsi, gal atnešti geras pasekmes, bet jeigu mēs klystume, tą parodys ateitis.

Visi norintieji pasinaudo-ti šiuo užmanymu, teiksias at-sisaunki ant žemiau padēto antrašo, paduodami savo vardą, pravarde ir adresą, o teipgi paženklindami, ar mo-ka skaityti ir rašyti nōrs lie-tuviškai ir ko norėtų pra-mokti.

Paskiriam dvi sanvaiti at-sisaunkimams, po tam laikui viešai per laikraštį, arba per laikškus duosime žinoti, ar at-sisausk užtektinas skaitlius, kad galima būtų pradėti dar-bą, ar ne (nes suprantama, jog keliems negalima būtų pasvęsti tiek laiko). Jeigu at-sisauktų, tad paskirtume abelną susirinkimą, ku-riame apsvartytume abelnus reikalus.

Atsisaunki meldžiame šiuo antrašu:

B. K. Balevičė,
295 Jackson Bld.
Chicago, Ill.

Dingo.

Atsisėdęs mąstē; pakėlęs blakstienus, pažūrėjo į sieną, ant kurios kybojo gražus, upę ir žalią gojų perstatantis paveikslas. Tjom tarpu mel-les deivē pro langą šeseliu perplaukē.

— Dingo ... — tarē sau vienas.

— Kas dingo?! ... — žin-geidžiai, toliau sėdėdamas, paklausē Laukymas.

— Ejo ir nusinėšē mano geriausias mintis, — atkarto-jo sujudęs ir nūgrimzdo.

— Kaip tai galėjo? — Klau-sē.

— O teip buvo, — susiju-dinęs pradėjo: — sėdėjau, maščiau ir pakėlęs akis, pa-žiūrėjau į tą gražųjį pavei-kslį, o ji angelo esybėje, tar-si šeseliu, perplaukē pro lan-gą ir supynus, nunešē mano mintis;

— Nunešē mintis, — ramiai Laukymas, dirstelėjęs, pri-durē.

— Nunešē — pasakojo — į aną gražų žaliuojantį gojų, kur tik mirties galima bus patekti ...

— Po mirties, — nusiste-bėjo.

— Teip musų sentėviai manē, kad numirę eisį į gra-žų žaliuojantį gojų, kur su meilės deivėmis gražias dai-nas dainuos ir saldų midų gers ...

Nurimo, o Sapnas užsi-kniaubē ir užsismerkē, nes norėjo da kartą pamatyt tą angelą mintyse, kuris rodēs paveiksle šesąjio ...

— Persiskyrčiau ... — iš naujo atkartojo Sapnas.

— Su kuom? — paklausē Laukymas.

— Kaip prie mirties — tarē.

— Ar skyrēs kas prie mir-ties?

— Lyg nežinai!

— Tai gyvena vienas, o miršta dvejetas ir skyriasi! Nutilo Laukymas, o Sapnas da pažūrėjo į langą, bet nie-ko nematē.

— Teip, — pradėjo: — gy-vena žmogus, tur marų kuną, o niekadus nemiršta esybē, kuri nukelia, kaip lakunas, į tą gražią vietą ...

— Kokiam gal but paveik-slei

— Teip lygiai, kaip pini-gus paskolintum. Yra tik vardas, o esybės jokios ne-matē niekas.

— Matai pasaka, — išklau-sēs tarē Laukymas.

— Žmogus susideda: iš žemės, vandenio, oro ir šilumos saulės; kas miršta ir kas at-siskyrēs eina ir kur? ...

Mostelėjo su ranka per orą ir nieko neatsakē, tik valau-delę palaukęs, pridėjo, kaip advokatas, pirštą prie kaktos ir pradėjo:

— Miršta kunas, kuris val-gē, dirbo, miegojo, kvėpavo, o yra da tokia esybē, kuri skirias ir eina ...

— Ar ne kvapas eina? — kietai paklausē.

Neatsakē Sapnas. Priėjęs prie veldrodžio Laukymas, tarsi norėdamas kur eiti, pa-žiūrėjo, o ten matēs jaunias gražus lietuvio veidas.

— Eik šian — tarē stovė-damas prie veldrodžio. Pri-ėjo Sapnas.

— Žiūrėk, — rodē su pirš-tu ir tarē: — toks esi gražus vyras, o žiurint į tavo protą, reikia sakyti: „reikia tau už-maut ant ausų raudonas pančiakas, — padaryt asilū ir vartyt į girią!“

Baisiai užpyko Sapnas.

— Ar žmogus gyvena ir netik kvėpuoja? — paklausē ant galo.

— Neuzstoju kelio, bet no-riu išvesti aikštēn teisybę, kad tavo ir kitų svajotojų viltis neitų į Arabijos tirus.

— Ar gali pertikinti?

— O jeigu sakytum, kad mēs esam dabar Lietuvoje, ant Nemuno kranto, ar būtų galima pertikinti?

— Tame yra — atsakē sa-pnas — paslaptis, kurios ne-žino niekas tikrai.

— Ar reikia tikėt į paslap-tis, ar į teisybę, kurią aiš-čioje šviesoje perstato mok-slas?

— Kaip darē musų tėvai, teip ir mēs darykim, — pri-durē ant galo.

— Nedarykim kaip tėvai, bet kaip pratėviai. Musų pratėviai žiloje senovėj, apie du tukstančių metų Kristui negimus, gyveno įsikęs ur-vuose ir dervėjo žvėrių kai-liais. Jie teipgi manē, sa-protavo, kad žmogui numirus, išeinąs šiltas kvapas, būva dievaitis; gyvena išsiplekęs ant ežero, skylėje, arba sako-je išpuvusio stuobrio, kur pe-ri vaikus pelėdos.

— Teip, — pridurē Sapnas.

— Kartuvės jaunikačio pasėjo ant žemės kardą ir vi-lyčią, kaip prankius žmoni-jai žaislėms; tokią rolę jie ir šiandien lošia, o aktoriai kvailiai, neliauja juos varto-ję.

— Teip, oet be to ... — nepabaigē. Nenorėjo apie tai Laukymas daugiau kalbēt, nes matē didelį įspūdį.

— Dingo — pradėjo iš nau-jo — musų broliai, kurie tro-ško mums ir sau laisvės, o vis skaitlius žuvančių didi-nas per tai, kad žmonių, pro-tas pasvertas ant kvailybės, kartuvių, žago ...

— Ant žago — tarē nusi-minęs.

— Vieni kovoja už laisvę, o kiti spangi apjakeliai lei-džia tamsinančius žmonių pro- tą aplinkraščius ...

— Kas? — nepermanē.

— Erelis, kuris skrajoja melsvoje arenoje, o nusilei-dęs, be galiesčio, lesa kruti-nę nuvarginto žmogaus ...

Nustojo, nes galšino sto-das vingiuojantis varpo bal-sas, kuris pleikēs ant oro atgal, atgal, atgal ...

J. Šliburis.

Pietinėj Amerikoje, respu-blikoj Ecuador atsibuvo pre-zidentu rinkimai: išrinktas prezidentu jenerolas Alfaro.

Idomios draugijos.

Pabaltija.

Kita įdomi draugija ir ko-lonija buvo sutvėta 1817 metuose kokiūten Primlerio, arti Cleveland, Ohio. Žemės plotą, 5000 marų, pirkio už 15000 dol., kad uždegti kaštus užsilaikymo, koloni-jos, įsteigē Primler: malūną, audimo fabriką, alaus leidi-nyčią ir kalvę. Vienok laikui bėgant, nebuvo galima pavie-nui išlaikyti, kadangi žemės plotai pradėjo apsigyventi. Pirmiau mokindavosi vaikai vien vokiškojo kalboj, bet ne-uzilgio parsėjo į angliską kalbą mokytis, kadangi su išlaikinių svietu reikėjo su-sinėsti. Su laiku pradėjo vie-nas — kitas, kolonistas neri-mauti ir išvažinėti. Išpradžių uždegdavo išvažiuojančių skaitlių iš Vokietijos par-traukti ateiviai, bet kada ir tas skaitliaus kaip reikiant nepadidino, parsėjo daleisti apsiženyjimā; mat pirma bu-vo tas uždrausta. Tuomet skaitlius kolonistų pasididi-no ant 300, bet mirus užde-tojui, vėl kas kart mažinosi.

Gyvenant Primlerui, buvo visa valdžia po jo kontrole, jis buvo popu ant visos ko-lonijos. Išatus, pamatus ko-lonijos, pašalinis svietas ne-dazinojo, kadangi buvo slap-tybėj laikomi, vien tiek žinia, kad turtas priklausē visu-menei ir niekas negalėjo jo parduoti. Mirus uždeytojui, valdē koloniją trys „Kuratoriai“. Pinigų zoaritai (kolo-nistai) neturėjo. Visi pinigai buvo rankose visuomenisko kasieriaus. Visi pagaminti turtai tapo atiduoti kurato-riumi, kuris sudėdavo juos į visuomeniską aruodą ar są-krovą. Kuratoriai vieni tu-rėjo tiesą turtus į užsienį parduoti, o įpirkimai reika-lingų daiktų iš užsienio siųs-davo kas metas vieną žmogų į Philadelphia. Aruodus ar-ba turtų sąkrovas valdē du jauni žmonės. Sakrovose gaudavo kolonistai visus reikalingus daiktus, bet vien-tuomet, kada atnešdavo pa-liudyjimā nuo kuratorių.

Laikui bėgant, visas turtas zoariti pasididino net ant pusės milijono doliarų, ne-galėdami kolonistai apdirbti visus reikalingus darbus, tu-rėjo samdyti darbininkus iš užsienio.

1895 metuose parsėjo zoa-ritams panaikinti komuni-stiską gyvenimą, užtai kad priaugančioji gentkartė darēs kas-kart labiau nepakakinta iš tokio gyvenimo. Ant galo parsėjo visuomeniską turtą išdalyti sąnariams kolonijos. Laikę padalinimo kolonija turėjo iš viso 3000 hektarus (apie 9000 akru) žemės, kas išnešē išviso 410,000 dol. Kolonijos sanarių buvo 136, užtai išpuolē kiekvienam sanariui po 3000 doliarų. Odos išdirbtuvė, plovynė, ma-lunas, vilnų verptuvė ir alaus leidyneia varomi dabar ant pamato akcijinės korporaci-jos.

Ant salutės šv. Kildos yra teipgi įdomi kolonija. Salu-tė yra 50 mylių į vakarus nuo Škotijos kranto, tarp grupos mažų uolinių salų. Ariamos žemės ant salutės labai mažai. Sala turi mažą įlanką, bet kadangi ten nuolatai didelės vėtrės siaučia, laivai negali privaziuoti. Kadangi Anglija negalėjo gyventojus kontro-liuoti, atidavē juos ant jų pa-ras valios. Gyventojų ant salos yra tuom tarpu apie 45—80, kurie veria mažą res-publiką. Gražiausioji mergi-ka aprenkama karaliene, ir buva jaja iki apsiavedimo; apsiavedus karalienei, užima jos vietą kita. Kas rytas su širenka vyrai ant viekelio ir

apkalba visuomeniskus reika-lus, teipgi ir darbą pasidati-na. Svarbiausias jų užsiēni-mas yra medžioje jurinių paukščių, kuriuos jie ka-g vakarę tarpe savęs pasidali-na. Pinigų gyventojai nepažista, jais yra paukščiai. Moterys apdirba lauką ir gano galvi-jus, teipgi ištiesia tinklius gaudymui jurinių paukščių, kuomet vyrai siuva, verpia ir dirba moterims drapanas. Tokiu būdu gyvena gyvento-jai salutės šv. Kildos jau su-virš 200 metų. Jų kalba yra senovės geliskoj, kuri vien pas juos pilname grynu-me išsilaikē. Moterys dēvi senoviškos mados drapanas, papuoštas keistais papuoša-lais. Laimingus salutės gy-ventojus kankina tikta viena liga, kuri juos kas metas už-puola, tuomet, kada ateiviai ant jų salutės atsilanko, už-tai vadina jie tą ligą „svečių el-ga“.

Bet įdomiausia draugija yra Europoje kaime Mardyk arti Dunkirchen, Francijos Flandrijoje (Dunkirchen yra prie Šiaurinės jūrės, ant Bel-gijos rubežiaus). Kolonija jau nuo daugiau kaip dviejų šimtų metų ir valdosi save ant socialistisko pamato; kolonija apsišangojo nuo vi-sų nelaimių, kurios per tiek metų atlankē Francijos vieš-patystę. 1670 metuose uždėjo Liudvikas XIV kolonija Mardyk, iš pradžių vien dēl-to, kad flamiškoje šalyje igyvendinti francų kalbą ir pa-ročius. Atsisaukusioms keturioms picardiskoms še-mynoms padovanojo Liudvi-kas viso 1200 kvadratiškų kyliometrų žemės, su išlyga, kad jųjū ainiai atsiduos ju-rininkystei ir nespriešins paėimui į jurininkus, taigi, tarnauti laivyne. Išpradžių norėjo valdžia kolonistams tiesas susiaurinti, bet laikui bėgant, jie jas pilnai iškovoj-o ir gavo vienatinę privilegiją žvejoti prie kolonijos prie-lančiuose vandenyse. Mo-kestis už žemę teipgi netapo pakelta, nors tenai jau suvirš 1800 gyventojų gyvena. Pu-sē žemės išrandavojama, o randa skaitosi draugijos je-mimu. Randa pilnai uždegi-gia mokestis valdžiai ir pa-selpai negalinčių dirbti. An-tra pusē žemės išdalinama kolonistams ir tai šokių bu-du: kiekvienas gyventojas ko-lonijas gauna apsiavedamas pusę kvadratiško kyliometro žemės kaip kraiti nuo drau-gijos, kuri, jeigu nori, gali išduoti ant randos, bet nie-kada parduoti arba kitam perleisti. Gaudami mardykie-čiai gerą kraiti, ženijasi ank-sstyvame amžyje. Kadangi pusē kvadratiško kyliometro žemės visada daugiau atneša, negu reikalinga vienai še-mynai, tai pervirši parduoda į užsienį, nuo ko pašaliniai šeimos reikalavimai pilnai uždeginami. Tokiu būdu kolonistai yra gana turtingi ir niekada nepadarē valdžiai jokių neprimnų ar kaštų. Sveikata jų kuogeriausia.

Vargšų nėra kolonijoje visiš-kai, kartais, labai retai, atsi-taiko, kad kokiam kolonistui nepritenka iš priežasties ne-uzderėjimo ant žmoniško pragyvenimo, vienok tuomet gauna jis paselpą nuo drau-gijos.

Yra ir dsugiau tokių kolo-nijų sviete, pav. Tolstojaus kolonija Anglijoje, Gorkio kolonija, vokiečių kolonija šale Berlyno ir kitos, bet už-teks ir to aprašymo. Kaip matome, žmonės moka gyven-ti ir be pinigų, policijos knu-to ir kunigų „šventraščių“ ir tai kur kas geriau negu daugelis iš musų, nemokančių ar nenorinčių

atsisakyti nuo perkaršusio vergystos valdymo. Ar nebū-tų laikas perkeisti vijimosi dollari ir varymo beprotiš-kos kovos už buvį ant laimin-go, dailesnio ir geresnio gy-venimo?

Mažas fejletonas.

KITŽAEMIO LAISKAS IS RUSIJOS.

Mieliausia Felicija.

Keistas man sapnas prisapnavo. Miego pamačiau, kaip juodašimčių delegatas vaikščiojo pas ministerius.

Aprašysiu tau visą sapną.

— Sveikas! — virsdamas į pirmininko Stolyfino kabi-netą, sumaurojo išputusia, raudona nosia nuplyšėlis.

— Sveikas, tamstele! — mandagiai nusilenkē, pasi-kęs ponas ministeris. — At-siprasau, tamistos išveizda nevisai išrodo ištikima ...

Ar galiu aš paklausti, kas tamista esi?

— Aš kas? Žiūrėk! Aš „Tikrųjų rusų žmonių sąjun-gos“ sąnarys! Aš tas, kuris jau ne vienam maistininkui dantis išbarstē! Aš pas tave atėjau nuo Kruševano ir jo draugų, vadinas, aš esu de-legatas, įgaliotinis.

— Gali būti, bet kuo tam-ista tą patikrįsi?

— Še! — delegatas, išrau-gęs iš ančio kiaučių skerdžia-majį peilį ir revolverį.

— Dabar aš visai galiu bu-ti ramus! — atsakē Stolypin ir norėjo įgaliotinį jau ap-kabinti ir karštai nubučiuo-ti, bet tikrasis rusas sumaurojo:

— Kūt lendi! Tu ne mer-ga, kad aš su tavim bučiuo-čiaus!

— Labai atsiprasau ... aš iš meilės ...

Delegatas prigriuvinėjo prie skonio ir, užvirtęs ant popierių, purvinais pirštais smė krapštyti nosį. Iš jo bur-nos dvokē degtinė, kaip iš smuklės.

— Kuų aš tamistai galiu būti naudingas? — paklausē patylėjęs pirmininkas Stoly-pin.

— Pasakyk tu man, mini-steri, kaip tu išdrišai užsi-minti apie praplatinimą tie-sų žydams? Ar tu gavai nuo musų leidimą apie tą man-tyt? Ar tu žinai, kad gerbia-mas Kruševan už tą tau žada galvą nusukti?

— Atsiprasau, aš tik teip.

— Teip ... Tu žinai, koks musų Kruševan galingas. Jis vienas viso miesto žydus gali išsmaugti. Tu, rasi-dar atsimeini, kaip jis Plėvės laikuose, Kišinėv žydus plovē kaip meitėlius. Pra-platįsi tu žydams tiesas, mēs jus visus ištraiskysime ir tau nedovanosime, peilį šmakšt į pilvą ir baigta ...

— Atsiprasau, dovanokite, gerbiamejiej juodašimčiai!

— Sėsk ir rašyk manifestą, aš tau sakysiu ką rašyti.

— Klausau.

Ir ministeris Stolypin prisilūžio už nugaros išsiti-susio delegato.

— Meldžiu diktuoti?

— Drožk! Mēs, vadinas, Rusijos valdžia, paliepiame visiems žydams kelties į Kišinėvą. Ir kuomet visi meilios motinos Rusijos parda-vėjai ten susirinks, mēs, va-dinas, Rusijos valdžia, visus smarves atiduodame po atvi-ra juodašimčių priežiura. Kasdiena turi būti pakarta po 100 žydų. Parašei?

— Jau.

— Dabar apačioje tepk sa-vo pravarde, kad, vadinas, būtų tikras manifest.

— O tamista — ar nepri-dēsi savo rankos? — nedrū-diai paklausē Stolypinas.

— Aš? Aš negramotnas! — pasididžiudamas atsakē juodašimtis. — Aš savo ran-

ką tēdėdu tik prie žydų nu-kių.

— Labai malonu girdėti. Stolypinas pasirašē ir išėjo tikras manifestas apie žydus.

— Kę dar tamista paliepsi?

— paklausē ponas ministeris.

— Duok pusbuteliui!

— Klausau.

Ir ministeris, ištraukęs su-dilusį pusrubį, išsprandē į dēlą juodašimčiui.

Delegatas paveizėjo balto-mis ir kad sušuka:

— O tu, senas vagie! Tu man tiek tēdūsi!

— Labai atsiprasau, tami-ista žinai, koki dabar sunkūs laikai.

— Nusikišēlis! O mani-festą, kad man į 24 valandas apgarsintumei!

— Klausau!

— Dabar tempk šen tą, kaip jis velnias, na kur sēdi tamsumoje ar šviesoje, tu ge-riau žinai!

— Tai apšvietos ministeris p. Kaufman.

— Tas-pats.

Durjs atsidarē ir ant sienk-šio pasirodē visas išbales, drebęs ponas, apšvietos mini-steris, tartum jį vilko į karo-lauko teismą.

— Eik šen, eik! — Mykē, Kruševano delegatas.

— Dovanok! — meldē ar-tindamasi ministeris prie juo-dašimčio.

— Kaip tu išdrišai priim-ti žydus į universitetus ir mokyklas?

— Atleisk!

— Į 24 minutes, pasiėmęs policistus, turi iš visų moky-klų išgauti žydiukškus, o paskui prie visų universitetų pastatyti vazokus, kad nē vieno parkos ten nepleistų!

— Išpildysiu.

Ir ministeris buvo jau be-einas, bet jį sulaukē įgalioti-nio sumaurojimas.

— Tamsune! Pusbuteliui reikia duoti!

— Tuojau!

Ir ministeris apšvietos iš-krapstē 25 kapeikas.

— Nusisėlis! Marš laukan! P. Kaufman išėjo.

— Kur tiesų Ščeglovitov?

Duok šen jį! aš jam pa-rodysiu!

Atėjo ponas tiesos ministe-ris, teip labai išsigandęs.

— Koks tu teislys! Tu glostai maistininkus! Nuo šios valandos visus maistinin-kus turi pakabinti ant kartu-vių be tardymo ir teismo!

— Pasistengsiu! — nusi-lenkē tiesos ministeris.

— Tau teip liepia daryti juodašimčiai!

— Klausau!

— Duok pusbuteliui!

Ministeris padėjo 5 kapei-kas su skylute.

— Šykštuolis! Marš lau-kan!

P. Ščeglovitov išėjo.

— Ei, Stolypin, kur tu dingai! — užgriuvusiomis a-kimis apsidairę, sušuko de-legatas.

— Aš čia.

Tu turi padėti musų sąjun-gai. Išduosi kiekvienam są-jungiečiui po revolverį ir 25 rublius už trius, vadinas

Chicagos Lietuvių raidžių statejų reikaluose.

„Lietuvos“ spaustuves raidžių statejai, pasiremdami ant statejų sąjungos pripažintu neatbutiniais spaustuvių darbininkams įstatymų, padavė p. Olszewskui, „Lietuvos“ išleistoju, tokius reikalavimus:

Chicago, Ill., 8 d. gruodžio, 1906 m.

PONO OLSZEWSKIO SPAUSTUVĖS STATEJŲ REIKALAVIMAI.

Maximum:

1. Darbo valandų per savaitę turi būti 48 (ligsiol buvo dirbama 55 val.)

Minimum:

2. Jeigu norima, kad darbininkas (zeceris) dirbtų virš paskirtų valandų — turi būti jam apmokama \$1.00 extra apart valandinių mokesčių.

3. Mokestis statejams, dirbantiems sanvaidžių apmokėjimui, sulgy statejų sąjungos, turėtų būti 20 dol. sanvaidžių dieniniai, ir 22 dol. 50c. naktnių darbių. (Darbo laikas abejuose atvejuose buna 48 val. sanvaidžių.) Mės, matydami, negalinti susilyginti niekame su kitauciais, k. t.: ne reikalinguose spaudinių apmokėjimuose, ne laikraščio prenumeratorių skaičiams, statomose savo minimum 16 dol. 50c. sanvaidžių, 48 valandose darbo.

4. Darbas dirbamas virš paskirtų valandų tur būti apmokamas 25% extra.

5. Akordinis arba apekaitomo darbas turi būti apskaitomas raidėmis (ne emsais kaip ligsiol buvo), t. y. kiek eilutės abėcėlės raidžių felpa, paveizdan:

apdefghijklmnoprstuvxyzab ir tt., kiek eilutės telpa. (Jeigu, raides eilutės dedant, ant galo, sekančioji raidė, dėl storumo, netilptų — jos vieton tokia buva priksaitoma kokia įtelpa).

6. Tukstantis raidžių, statinių su blekutėmis, turi būti apmokamas 20c., be blekuteių — 24c.

7. Statymas apgarsinimų skaitosi pagal mažiausias, apgarsinime vartojamas, raides tokiam plotyje, kokiame yra apgarsinimas.

8. Visi paveikslai (cut) apgarsiniuose buva apskaitomi kaip raidės.

9. Dialektiniai (tarminiai) statymai tur būti apmokami 25% extra.

10. Perskirtini (speizuoti) statiniai tur būti apmokami dvigubai.

a) Išilginis statymas vardų su skaitlinėmis apmokamas dvigubai, arba 48c. už 1000 raidžių.

b) Skaitlinių statymas arba toks statymas, kuriame pusiau tiek yra skaitlinių, kaip raidžių, tur būti apmokamas dvigubai.

11. Špaltos apskaitymuose tur būti apmokamos: su antgalvais, linijoms, atskiriimais, išbėgiais, blekutėmis ir t. t., kaip raidės.

a) Statinių atsitinkančios mažesnis šriftu eilutės ur būti išskiriamos ir apskaitomos pagal savo mažumą.

12. Straipsniuose atsitinkanti įvairumai šrifto tur būti apmokami extra.

13. Apskaitymui dirbančių statejų visoki sugalšiniai, k. t.: laukiant rankraščių, korektūrų ir tt., turi būti apmokami 2000 raidžių už valandą.

14. Statejas taiso korektūrą tik vieną sykį, vienok, jeigu jo padarytos klaidos nebutų atsakanciai pataisytos, jis turi ją taisyti antru syk.

a) Negali būti statejui jo klaidoms priskaitomi visoki perkeitimai neparodyti rankraštyje ir nepaminėti pa-

duodant jam rankraštį; visoki perkeitinėjimai vardu, ženklelių ir tt.

15. Apskaitymuose statinių, paveikslai už raides buva apskaitomi tik toki, kokius reikia apstatyti; neapstatomi buva visai neapmokami, išskiriami.

16. Statejai, neįsmananti savo darbo technikos (kalbama apie dirbančius sanvaidžių darbą) buva apmokami sulgy jų vertės ir skaitomi kaip mokiniai. Suprantanti buva apmokami su minimum (\$16.50) mokesčiu.

a) Mokinių skaičius neturi būti didesnis kaip vienas ant trijų, suprantančių savo darbą, statejų.

17) Knygų statymas:

a) Statymas tur būti apmokamas 24c. už 1000 raidžių.

b) Statejai negalinti, dėl ne savo priežasties, išdirbti visą dieną, tur būti apmokami už išlaidą dieną.

c) Darbas po paskirtų valandų (overtime) turi būti apmokamas su 50% extra iki 9 val. vakaro, po 9 val. ir šventdieniais apmokamas su 100% extra.

18. Šventės:

Visos šventės, švenčiamos Suvienytose Valstijose, visiems statejams: sanvaidiniams ir akordiniams, turi būti lygiai apmokamos.

19. Spaustuves tvarka:

a) Turi būti, sulgy higienos įstatymų, ventiliacija.

b) Turi būti atsakantis spaudinių skaičius pastatytas, kokių ligsiol nebuvo.

c) Spaustuve tur būti išluojama kasdien, pabaigus darbą.

d) Išdulkymas ir mazgojimas tur būti atliekamas kas sanvaidė.

e) Skrynios (kastos) tur būti išpustomos arba pačių statejų arba tam tikslui paskirtos ypatos.

f) Rankšluostis tur būti duodamas kiekvienam statejui kas sanvaidė.

20. Pasarga: darbininkai negali būti atstatomi istikus straikui, per tris mėnesius laiko po straikui.

Po reikalavimais pasirašo: J. Ilgudas, J. Moskus, J. Viskoška, J. Geguzis, A. Zy-montas, J. Jaskevičius.

Ponas Olszewskis reikalavimus pripažino teisingais ir tapo susitaisyti sekančiai:

1. Darbo valandų — 49 sanvaidė.

2. Statejams apmokama 16 dol. 50c. sanvaidė, išskyrus mokinius, gaunančius pagal su jais susitaisyti.

Už akordinį darbą tapo pasiulyta po 40c. už tukstantį emsų su blekutėmis (oloviankoms) statiniuose (ligsiol buvo mokama 35c.); po 43c. už tukstantį emsų picos, su blekutėmis, siaurose laikraštiniuose skiltyse statomose (ligsiol buvo mokama po 38c. už 1000 ems.) ir po 45c. už 1000 emsų statiniuose be blekuteių.

Statejai ant tokių išlygų nesutiko: jie pareikalavo, jeigu norima, kad būtų mokama už emsus, — po 50c. už tukstantį emsų be blekuteių statiniuose ir po 45c. visokiuose su blekutėmis statiniuose, arba akordinį darbą visai panaikinti — mokėti visiems sanvaidėms.

3. Tapo sutikta akordinį darbą panaikinti ir mokėti sanvaidėms, minimum mokesčių.

4. Mokiniai primami: 1 ant 3 išlavintų darbininkų.

5. Hygieniška tvarka užtikrinta, pagal reikalavimą, tik iškrausčius į naująjį namą, kadangi senamajame jų nėra galima įvykdyti dėl daugelio priežasčių.

6. Šventės sutikta apmokėti taip kaip kitose spaustuose.

7. Įstatymai tiejeina veiksman nuo 1 d. sausio 1907 m. „Lietuvos“ statejų delegacija buvo nuėjus „Kataliko“ išleisvėn pareikalauti J. Tananevičiaus, išleistojo, pripažinti jo darbininkams tokių jau patvarkymų; jeigu nepripažins, pakelino pakelti viešą boikotą prieš jį, kadangi su pigesniais darbininkais jis galėtų kenkti vertelystėms je spaustuovėms su geriausiomis apmokamais darbininkais. „Kataliko“ išleisvėn nusiskundė neturįs kam mokėti ir pasakė, kad tokių alų su savo darbininkams visai neįstengs mokėti, taigi, kad esą ne pagal jo kišenį, ir jis neprivalys paistyti ant tokių pasisiūlymų, bet su savo darbininkais pats susitaisy.

„Lietuvos“ statejai.

REIKALAI

Susivienijimo Lietuviu Amerikoje.

Susivienijimo organe randu išrinktos komisijos sąnarių pagarsintas žinias apie vietas ateinančiam prieglaudoms namui. Man rodosi, tas klausimas priguli visuomenei ne kelioms ypatoms, ne keliems sąnariams. Man rodosi, kad pigesnis vieta, jeigu ji arti geležinkelio būtų, paraukiausia. Tokia vieta yra autai netoli Forest Port Nekt Mill (vardus reikia rašyti taip kaip jie rašosi, kitaip ne joks velnias neįstengs supaistyti, ką turi reikšti. Čia vardas perkeletas. Rd.) 300 akrų žemės pusė, dirbamos, kita po mišku. Yra keturios triobos ir įtaisus medžių suplovimui. Per laukus eina Black River (gal kitaip ji vadinasi? Vardas mat ypatiskai parasytas. Rd.) Šalia triobų yra didelis prudas, eina taipgi geležinkelio rėlės. Ant kalnelio yra sodas. Lauke auga bulvės, avizos ir kitoki vasarajai daržovės. Yra ir šieno. Už tą viską reiktų išmokėti 500 dol. arba gal dar mažiau. Savininkas pat pasenęs, neturi kam perduoti, turi parduoti pigiai. Tose aplinkinėse turi farmas du karštieji lietuviai, broliai Rudziniai. Norinti apie tą vietą plačiau išgirsti, gali prie jų kreiptiesi. Antrašas: Anton Rudzinas, Forest Port, N. Y.

As tose aplinkinėse buvau pirks už, bet neturėdamas užtektinai pinigų, priverstas buvau ją paversti kitam, bet ant pavasario noriu pirkti kitą tose jau aplinkinėse.

Jeigu Susivienijimas išrinktų specialią komisiją suradimui vietos prieglaudoms namui, tai gerai būtų, kad komisijos sąnariai atlankytų ir šitą vietą.

A. Lazauskas,

10 Bristol st., Rochester, N. Y.

Atsišaukimas.

Atkeliavau Amerikon 21 d. spalio ir gavau darbą už algą po \$1.00 ant dienos. Bet neilgai teko dirbti: 5 d. gruodžio nukirto man pirštą dešinė rankos. Dabar negali eiti prie suksnio darbo kokius 2 mėnesius, o lengvesniais neesų išsilavinęs. Prie draugystės dar nebuvau prisirašęs, nes kiti atvažiuos, nežinojau kur kreiptis. Musų prigulinių žydų kompanija dirbtuvė už ligos laiką nieko ne moka. Tai dabar aš neturiu nė ant duonos kėsni. Todėl savo nelaimę kreipiuosi prie lietuviškos visuomenės, gal kas paaukautų kiek centų susilpinui manęs mano nelaimėj. Po dviejų mėnesių, išgijęs man, meldžiu padėti man surasti atsakantį darbą.

Antanas Šakalis.

Clifton Heights, Del. Co. Pa.

ORISSON SVETT-MARDEN Gyvenimo Mokykla.

Lietuvių kalbon išvertė K. Žegota.

SKYRIUS II.

Jaunuomenė sunkiose aplinkybėse.

— Niekados — tarė Peryklas keldamas. — Pažvelkite į tą grupę. Apolon'as nori per ją pasakyti, kad Graikijoje yra kas nors augstesnis už teisdytę. Augstiausiu įstatymų tikslu turi būti dailės tobulinimas. Jeigu Athėnai gyvuos abaliu atminimuose ir širdyse, tai tik aštu atsidavimui dailėi. Ne į kalėjimą, bet pas mane atvesti jaunikaitį.

Ir, susirinkusių žmonių akyse, Aspasia uždėjo alyvų vainiką, kurį laikė rankose, ant Kreon'o galvos, ir tame laike, susirinkusiems begiriant, pabučioavo mylinčią jį seserį.

Athniečiai pastatė Ezopui paminklą, kuris gimė vergu, kad žmonės žinotų, jog garbės kelias kiekvienam yra atviras. Graikijoje turtas ir nemarus vardas buvo atlyginimo žmogui, kuris atsižymėjo dailė, literaturoje, ar kareje. Ne viena šalis nepadarė tiek daug, kad pagundyti gyti garų vardą. Genijus, garsus atsižymėjimas kareje, dailė buvo dieviškai garbinami Graikijoje.

— Gimiau elgėta — kalbėjo viceprezidentas Wilson'as. — Prie mano loppio sėdėjo beturystė. Žinau, kas tai yra prašyti nuo motinos duonos, kada ji anos negali duoti. Apleidau namus dešimtuose metuose ir pastojau tarnauti, per vienuoliką metų, gaudamas užmokėto už metų darbą — mėnesį mokslo, o praėjus vienuolika metų, gavau du jaučių ir šešias avis, kurie man atnešė 84 dolerius. Bet ne vieno dolerio neįsileidau pasilinksmimams nuo pat užgimimo lig 21 metų amžiaus. Žinau, kas tai yra nuelti mylą kelio nuleisiam ir prašyti žmonių, kad po savo stogu priimtų. Kada turėjau 21 metus, išėjau į girias, ganiau bandas ir pliusčiau medžius. Kelian prieš saulėtę ir dirbau sunkiai ligi sutemai, už ką gaudavau puikų atlyginimą: 6 dolerius mėnesiui. Kiekvienas doleris rodėsi man dideliu kaip mėnuo.

Wilson'as niekuomet nepraleido progos papildyti savo plėtojimos. Mazaj žmonių taip gerai pažinojo nuo darbo atliekančios valandos svarbumą. Graibstė jas, rodos jos auksinės buvo ir nedavė nė vienai neįsinaudotai ištukti. Anksčiau, negu pabaigė 21 metus, perskaitė daugelį naudingų knygų; kas tai per mokslas vaikams tarnaujantiems pas ukinkulus! Kada apleido tarnystę, nuėjo pėsčias į Natick'ą, daugiau kaip šimtą mylių išsimokyti batus siuti. Ejo per Boston'ą norėdamas pamatyti istoriką liekanas. Visa kelionė prekiaavo jam nedaugiau, kaip vieną dolerį ir šešis centus. Metams praėjus, jau stovėjo prysakyje Nautick'o kilubo. Kol aštuoni metai praėjo, pasakė garlia kalbą prieš vergystę. Kiekviena proga buvo jam didelė. Dirbo iš kiekvienos gyvenimo progos — progą žengti pirmyn.

Nenešio daugiau to, visiems į aki metančiosis drabužio. Sutik, kad duodau tau laisvą ir drabužių krautu-tuvę. Apsirėdyk kitaip Horatiui.

Horati'as Greeley apžiūrėjo savo drabužį, rodos niekadoms nematęs jį nusitrynusį ir tarė:

— Matai Tamistą, ponas Sterrett'as, mano tėvas naujoje vietoje, o aš turiu jam pagelbėti kiek įstengiau.

Išleido tik šešis dolerius ypatingiems reikalams, 7 mėnesių laike, o turėjo gauti šimtą trisdešimt penkis nuo Sterrett'o už darbą laikraštyje. Sau paliko tik penkiolika dolerių, likusius gi atidavė tėvui, su kuriuo pribuvo iš Vermont'o į vakarų Pensilvaniją ir dalei kurio praleido daug nakčių po atviru dangiu dabodamas avis nuo vilkų. Turėjo beveik dvidešimt vienus metus; nors augstas ir sunkus apėjime, šviesiais, kaip linai plaukais, išlyskusiu veidu ir verksmingu balsu, vienu žodžiu — nemaloni paviršutinė išvaizdos, užsiųpyrė į jėskoti laimės New York'e. Užsimetęs ant pečių ryšlį su drabužiais, prištą prie lazdos, ejo 60 mylių giriomis į Buffalo, laivu pribuvo į Albany, perplaukę Hudson'ą laivu ir pribuvo į New York'ą saulėtėku Rugpičio 18 d. 1831 metuose.

Atrado kambarį su visu užlaikymu mokėdamas pus-trėčio dolerio kas sanvaidė. Kelionė, kurioje nuėjo šešis šimtus mylių, prekiaavo jam tik penkis dolerius. Ištas dienas vaikščiojo Horati'us po miestą įėjdamas į namus klansinėti, ar nereikalauja darbininko, bet „ne“ buvo neatmainomas atsakymas, koki išgirdavo. Jo stebėtina išvaizda tartum sakė, kad tai samdininkas-pabėgėlis. Vieną nedidelį namuose, kur gyveno, pasakyta jam, kad reikalauja darbininkų į didelę spaustuve. Išėjo panedėlyje penktą valandą ryto iš namų, o septyniatoje jau pribuvo prie spaustuves užveidetojo, prašydamas pas jį darbo. Tas nemanė, kad kaimo „geltonsnapis“ galėtų sustatyti bibliją keliose kalbose, kām ir buvo reikalinga pagelba, bet nežūrėdamas į tai tarė:

— Pastatykite dėželę su raidėmis prieš jį, o pamatysime, ką jis moka.

Kuomet atėjo savininkas, ateivys jam nepatiko ir pasakė užveidetojui, kad jį paleistų dienos darbui pasi-baigus. Tuo kartu Horati'us padarė daugiau ir geriau už visus spaustuves tą dieną dirbusius. Desimts metų vėliau jau buvo pirmininku. Užėjo „Naujorkietį“ geriansią sąvartinį laikraštį Suvienytose Valstijose, bet tas neatnešė pelno. Kada Harrison'ą išrinko į prezidentus 1840 metuose, Greeley pradėjo išleidinėti laikraštį „Te Log Cabin“ kuris pasiekė 90 tukstančių skaitytojų. Bet tas laikraštis po vieną centą pardavinėjamas nedavė pelno. Jo ateinančių užsiėmimų buvo: „New York Tribune“ pavieniuo egzempliorium kainu vieną centą. Kad priversti savo sumanymą ligi galo, paskolino tukstantį dolerį ir atspandė 5 tukstančių egzempliorių. Sunku buvo visus išparduoti. Pradėjo nuo 600 skaitytojų, bet skaitlinių jų, šešių savaitių tarpe, užaugo ligi vienuolikos tukstančių. Skaitlius prenumeratorių taip greit augo, kad naujoji mašina nestėgė spausti „Tribune'ą“. Išleido ją, nors galėjo kaip nors ir suklysti, bet rūpinosi būti sąžinišku tame, ką garsino.

James Gordon Bennett'as 1825 m. subrankrutino ant „New York Courier'o“, 1832 m. ant „Globe'o“ ir ant „Pennyvanieio“ truputi vėliau ir buvo žinomas tik kaip geras publicistas, kuris surinko porą šimtų dolerių su sunkaus darbo ir mažų išlaidų pagelba laike keturiolikos metų. 1835 metuose prikalbinėjo Horati'ą Greeley, kad iš pusės išleidinėtų naują laikraštį „New York Herald'ą“.

Greeley atsisakė, bet patarė jam du jaunu spaudiku, kurie susidėjo su Bennett'u ir „Herald'as“ išėjo pirmą kartą Rugpičio 6 d. 1835 metuose. Įneštų pinigų pakako vos pirmųjų 10 dienų išlaidoms apmokėti. Bennett'as samdė mažą pirkėją Wall Street'e, įnešė į ją kedę ir suole-lį parenta dviem bertainikais ir ten atlikdams visokius darbus, išskyrus spaudinimą, pradėjo išleidinėti didelį

laikraštį, dalyką tą syk nepažystamą Amerikoje, nes visi pirmieji laikraščiai buvo partijų leidiniai. Kantrus jaunas vyras kovojė vardan savo idealų, paduodamas naujas žinias apie visos žmonijos gyvenimą, kada pagaliao jo laikraštis pragarsėjo tuo, nes davė begėnčią pasaulio istoriją, taip aiškiai ir greitai, kaip nė vienas iš jo prieininkų. Nesigailėta nė darbo, nė pinigų, kad gauti kuo greičiausias ir kuotikriausias žinias bent kokiame dalyke užimančias visuomenę. Buvo tai baisus darbas, bet je įvykdytas tapo pagalias apvainikuotas tokiu laikraščio išsiplatinimu, kokio kiti laikraščiai dar ligi šiandien ne pasiekė.

Vienas pirmutinių daiktų, kuris traukė įeinančio į privatiską dirbtuvę Jurgio Child'o, atidžią, o Philadelphia'je buvo moto, esanti vaikėzo pasivedimo raktu, kuris pradėjo gyvenimą sunkiose aplinkybėse: „Nihil sine labore“. Anksti apėmė jį noras įgauti „Philadelphia Lidger“ ir didelius rumus, kuriuose tą laikraštį spaudžino; bet kaip galėjo beturtis vaikėzas, dirbdamas už du dolerius savaitę, turėti viltį tapti taip didelio laikraščio savininku? Tiesa, turėjo didelę tvirtybę ir nenulenkiama energiją ir kaip tik atidėjo porą šimtų dolerių, kaip pagalbininkas knygų sankrovoje, pradėjo leidojį darbą, užsiėmė kelių išleidimų, tokių, kaip: „Expedicija polio linkon“ Cane'o. Turėjo visą išpėti, kas visuomenei patinka ir jo išleidimui nebuvo galo.

Neveizdint, kad prie „Ledger'o“ leidejas pridėdavo daug pinigų kiekvieną dieną, Child'o draugai negalėjo jo atkalbėti nuo to laikraščio pirkimo ir 1864 metuose jaunybės laikų svajonimai išsipildė. Pakelė prenumeratą, o prekę apgarsinimų numaziino stebėtinai ir laikraštis įstojo į didelio pasivedimo vėžes; metinis pelnas kartais didesnis buvo negu 400 tukstančių dolerių. Niekuomet nemažino sandarbininkų apmokėjimo nors kartais visos redakcijos Philadelphia'je numazindavo.

Kuone prieš 150 metų, laike puotos Londone, pasikėlė ginčas apie vieną paveikslą perstatantį atsitikimą ar tai iš mythologijos, ar tai iš graikų istorijos. Matydamas, kad ginčas darosi vis gyvenimo, šeimyninkas atsikreipė į vieną iš tarnų prie stalo ir liepė jam paaiškinti, ką reiškia paveikslas. Visi susirinkusieje nustebo, kuomet tarnas aiškiai išdėstė paveikslą įtulpą ir tai tokiu pertikrinančiu būdu, kad ginčas tuojaus pasibaigė.

— Kokioje mokykloje, Tamsta, mokinaisi? — paklausė tulas svečias supagarba kreipdamasis į tarną.

— Mokinausi dangelyje mokyklų — atsakė jaunas tarnas — bet mokykla, kurioje ilgusiai ténka plėtotis ir daugiausiai galima išmokyti, tai gyvenimo priešgiminių mokykla.

Gerai išnaudojo mokslą, koki jam beturystė davė, nors tą syk buvo tik beturėtu tarnu; visa Europa trumpame laike didžiausios garsiais darbais didžiausio savo laikų genijo J. J. Rousseau'o.

Smulkios ežero Erio krantų smėlys buvo medega, kuria, kitos neturėdamas, Spencer'is, basas vaikėzas, naudojosi kaip pamatu pagarsėjusios paskui kaligrafijos sistemos.

Su trylika pensų kišeniuje Wilhelm'as Cobbet'as išėjo pėsčias į jėskoti darbo į King Garden Keve.

Kada mano pinigai sumazėjo ligi trijų pensų — pasakoją — parpludamas nuo pailiso eju per Richmond'ą. Dairydamas aplinkui, užtėmyjau knygų sankrovos lange; ant jos apdaro iškalėčiau: „Boso papasakojimas“. Vardas buvo taip įstabus, kad padidino mano idomumą. Turėjau tris pensus, bet jeigu nusipirksiu knygą, nevalgysiu vakarienės. Visgi išėjau ir nupirkau knygą. Mano idomumas tapo didelis, kad išėjau į lauką, kur stovėjo šieno kupeta, norėdamas ją ten perskaityti.

Tiesa, skaitė kol neužmigo, o miegojo kol austant paukščių čiučbėjimas jo neprikėlė. At rado darbą Keve ir per aštuonis metus vaikščiojo paskui zagrę. Paskui sugryžo į Londoną, kur perrašinėjo teisme popierius 9 mėnesius, paskui įstojo į pėstininkų pulką. Per visą kareivimo laiką įdavo knygas iš skaityklos, perskaitė visas, kokios ten buvo ir pradėjo mokyti.

— Išsimokinau gramatikos budamas kareiviu ir gaudamas šešis pensus per dieną. Mano lovos kraštas buvo kreslu, ant kurio sėdėjau prie darbo, tornistras buvo lentyna knygoms, galas lentos, gulinėtos ant kelių, buvo stalas. Tas mokslas užėmė man nedaugiau, tik metus gyvenimo. Neturėjau už ką nusipirkti žvakės ar alyvos; žiemą retą vakarą galėjau turėti šviesą ir tai ugnies šviesą, o dar tik tą syk kada buvau liuosas. Kada norėjau nusipirkti plunksną ar sąsiuavą, buvau priverstas atsisakyti kokios nors dienos maisto dalies, nors baisiai norėdavau valgyti. Neturėjau valandos laiko, kurią galėjęs bučiuoti savo pavadinti, o skaityti ir rašyti turėjau terp užmo, juokų, dainavimo, svilpavimo ir baladėjimo dešimties draugų bepročių, ir tai valandose, kada liuosai yra nuo visokios priežiūros. Nesvarstykite lengvai apie išlaidas, kokias darau tą syk plunksnomis, rašalui ir popieriui. Tos išlaidos, tečiau, buvo man didelė suma. Buvau teip augstas, kaip dabar esu, turėjau gerą sveikatą ir iš prievartos turėjau daug judėjimo. Visi pinigai, neįsileistieji prekyvietėje, buvo du pensu ant kiekvieno žmogaus per savaitę. Atsimenu, kuomet kartą iš priežasties kokio ten atsitikimo, atliekęs neatbutinius reikalus, turėjau atliekančią pusę penny, kurį paskyriau ant rytojaus rudyti silėlį nusipirkti, bet kada vakare siekiau į kišenę budamas tep alkanas, kad vos galėjau išstipėti, patyriau, kad pamėčiau tą pusę penny. Ikišau galvą į mažą pagelvę ir raudojau, kaip kudykis.

— Jeigu — pasakoją — tokiose aplinkybėse galėjau kovoti su sunkenybėmis ir jas įveikti, ar yra kokis nors atleistinas pasiaiškinimas jaunam žmogui, kad nesimokina!

Humphry Dawy turėjo labai menką progą mokslą įgauti, nors jautė savyje tikrą užsidegimą; dargi seni kamina-liai prie sandyklių, katilai ir bonkos buvo naudojamos prie bandymų, besimokinant aptiekos sankrovoje, kurioje darbuos.

Nė vienas kolonisto sunus — sako Thurlow Weed'as — rado progą dvasiskam plėtojimos liuosomis valandomis. Toks beveik buvo mano ypatingas patyrimas. Naktį turėjau daborti katilus cukrinę, kad būtų pilni ir prižiūrėti ugnį, nes skystimas buvo išanksto numitas, o malkos pri-kirstos lig sustemtam. Gulėdamas susiraitęs, lyg tas žaltys, kuris buvo nubasutas už gundymą mūsų pramotės, praleidau naktis beskaitydamas. Atmenu, kad tokiu būdu priskaičiau francų revoliucijos istoriją ir įgavau tą syk geresnį ir tvirtesnį patyrimą, negu iš tų visų knygų, kurias paskni apie tą patį dalyką skačiau. Teippat atsimenu, kaip laimingu jaučiausi, kad galėjau pasiskolinti knygą nuo pono Keyes'o, brisdamas jos dvi myli per sniegą, be batų, apsiuviojęs kojas senų drapanų likučiais.

— Ar galia, tėvai, rytoj būti liuosas nuo užsiėmimo? — paklausė Theodor'as Parker'is vieną rugpičio pavakarį.

Buturis dailidė pažvelgė įstatiai į jaunąsias sūnų, nes tai buvo darbymeio laikas, bet pažinęs iš ramios jo veido išvaizdos, kad jis turi ką nors labai svarbaus sumanęs, leido jį. Theodoras atsikėlė ant rytojaus labai anksti, nuėjo dešimtį mylių į Howard'o kolegiją ir pasigarsino kandidatu į kolegiją. Negalėjo reguliariai vaikščioti, mokyklą nuo atstuntų metų, bet neužmiršo jos per tris mėnesius ir leikėsi mokytis vaikščiodamas paskui žagrę ar prie kito kokio darbo. Visą liuosą laiką praleisdavo beskaitydamas nandingas knygas, kurias skolino. Vienos tik knygos negalėjo gauti pasiskolinti, bet jautė kad turi ją turėti. Dėlto kėlėsi anksti, dar saulei ne akėjus, rinko žemvuoget, kurias paskui siuntė į Boston'ą ir tokiu būdu įgijęs pinigų, nusipirko teip gelžiamą lotynų kalbos žodyną.

— Priklaip pasielgei, mano vaikelį — tarė tėvas, kad jo sūnus sugrįžtų vėlai vakare namo ir pasakė, kad egzamenai jam nusisekė. — Bet, Theodorai, neturiu nė skatiko laikyti tave kolegijoje.

— Tai tiesa, tėte, bet aš nuėjau nemanymas kasdien lankyti ją. Mokyklos namie liuosu laiką rengdamas prie paskutinio egzameno, kuris duos man diplomą.

Ir teip padarė, o mokydamas kitus, kaip buvo jaunėnis, surinko sau pinigų dvejiems studijų metams Harvard'o universitete, kurį pabaigė su didele pagyra. Kelė metų vėliau, kada buvo įtekingu Seward'o, Chase'o, Samner'io ir kitų drangų ir patarėjų, naudindą jo įtekingą atjautę tautiečių širdis. Visados jauzdavo didelį pasikakinimą, pasakodamas apie pirmutines kovas ir laimėjimus tarp Lexingtono salų ir kerų.

— Mano gyvenimo valanda, kurioje labiausiai savim didžiausi — pasakė Elihu Burrit's — buvo valanda, kada pirmą kartą supratau tikrą penkiolikos pradinių Iliados Homer'o eilių prasmę. Truputį prisivaikščiojau paminėdamas tą atsitikimą. Tėvui mirus, turėdamas vos 16 metų pristojė pagalbininku pas kalvį gimtiniame kaime Conno Didžiojo Britanijoje. Kalvėje turėjau dirbti nuo 10 iki 12 valandų per dieną, bet judydamas dumčių, išrišdavau atmintinai sunkius aritmetikos uždavinius. Dienynę Worcester'e rašytame, kurį kokią dešimtį metų vėliau nukeliavo, šitokie užrašai:

„Panaudė 18. VII. galvos skaudėjimas, 40 puslapių Cuvier'o „Žemės atsiradimo teorija“. 64 puslapiai francų kalbos, 11 valandų kalvėje. Utarinkas 19. VII. 60 eilių hebraiškos kalbos, 30 — danų kalbos, 10 — čekų kalbos, 9 — lenkų kalbos, 15 žvaigždžių vardų, 10 valandų kalvėje.

Vartojo 18 kalbų ir žinojo 32 tarmi. Pagarsėjo kaip mokyta kalvis ir doras darbininkas žmonijos labui. Edwardas Everet'as pasakoja apie budą, kokiu tas vaikas įgavo teip plačias žinias: „Užtenka vieno paveikslą, kad sugėdinti ir nužeminti kiekvieną, kuris turi gerą progą plėtotis, bet jos neišnaudoja.“

— Leiskit pasakyti jums, kad tai lytisi neprielankių progų — tarė daktaras Talmage jauniems žmonėms — jus esate šiandien tokiame pat padėjime, kokiame randasi tie, kurie galop prieis prie savo tikslo. Atkreipkite atidžią ir mano žodžius ir pamastykite apie juos už kokios trisdešimt metų. Persitiksime, kad tie, kurie už kokios trisdešimt metų bus milijonieriai, kalbėtojai, poetai, prekėdai, didžiausiais filantropais savo krašte, žmonėmis įtekingais bažnyčioje ar šalies valdyme, randasi šiandien su jumis ant lygaus pamato, nei vieną sprindį už jus augščiau ir dabar nestovi, kaip ir jus, sunkiose yra aplinkybėse.

Be medžiagos esate, be pinigų, su kuriais ką nors galėtumėte pradėti? Jaunikačiai, eikite į biblioteką, paimkite porą knygų, ir skaitykite apie tą, kokią stebuklingą mechanizmą įdavė jums Dievas į jusų rankas, kojas, akis, ausis, o paskui prašykite gydytojaus, kad jus paimtų į prosekutoriją ir parodytų tą, ką knygoje skaitėte; tą syk nepasakosite beprotišku daiktu, kad neturite kapitalo, su kuriuo galėtumėte ką nors pradėti. Be medžiagos? Neturtingiausios jaunikačiai yra teip apdovanoti, kaip tik patys Dievas apdovanoti gali.

Laikraščio nešėjas nėra teip jau labai tinkamu kandidatu pasivėdimui ir pagarbai kokiame nebutų atsitikime. Jaunas žmogus negali pradėti gyvenimo su mažesniais troškimais, kaip atiduoti dieną duonos uždarbui. Tėciaus žmogus, kuris daugiau, negu kas kitas prisidėjo prie aukštesnio prekybos pakelimo, pradėjo savo amatą laisvą nešėjau ant traukinio „Grand Trunk“. Tamošius Alva Edison'as turėjo tą syk apie penkioliką metų, pradėjo užsiimti chemija ir įsitaisė mažą kilnojama laboratoriją. Vieną kartą, kada pasislėpęs dirbo kažin kokius bandymus, traukinys užvažiavo ant lanko; ir nedideli sujudimas išaukė su sleros rugščia traukiamą bonkelės ir kvapties biauros praplatinimą. Konkudaktorius, kuris viską kantriai lig to laiko kentė, išvarė vaikiną iš traukinio, ištasęs jį už ausų.

Edison'as perėjo sunkias gyvenimo sąlygas, visada laimingai iš jų išeidamas, kol įgijo, ir tai jaunuose metuose, mokslinčiaus garbė. Kada jo neseniai klausta apie pasivėdimą paslaptę, atsakė, kad visada ir visame buvo užsilaikanti ir normalioji, iškiriant darba. Danielius Manning'as, kuris buvo turtų sekretorium laike Cleveland'o prezidentūros, pradėjo gyvenimą laisvanešiu. Tą patį galima pasakyti apie Thurlov'ą, Weed'ą, apie Dovydą B. Hill'ą ir tt.. New York'as buvo vaisingas laisvanešis.

Drauge su Vilhelmu Harrison'u pradėjo Baltimore'j darbą Benjaminas Lundy. Vergų pirmutinę gatvę regejimas; laivai pripildyti nelaimingais atimtais iš namų ir gimtinės ir išsiųstais į pietų uostus; graudžios scenos prie licitacijos stulpų padarė ant Harrison'o neužmirštą išpuolį ir jaunas vyras, kurio motina neturėjo kuo leisti jį į mokyklą, nors išmokino jį nekeisti priespaudos, nutarė paaukoti savo gyvenimą tų nelaimingųjų išliuovimui.

Jau pirmutiniam numeryje savo laikraščio Harrison'as reikalavo sulginti juodųjų ir baltųjų tiesas, tuo jau užtraukė neapkreipant visos visuomenės. Tapo sumintas ir į kalėjimą įmestas. Jonas Whitier'as, jo doras draugas, buvo tuo labai sujudintas, ir budamas pėrvirš neturtingu, kad už jį užmokėti pinigaiska bausmę, parašė Henry'ui Clay'ui, prašydamas kad išliuosuotų Harrison'ą, įmokėdamas už jį reikalaujamus pinigus. Vendel Philips kalbėjo apie jį: „Buvo nubaustas kalėjime už savo persitikinimus, budamas dvidešimties ketverių metų. Statė krutinę visai minią žydinčios jaunystės laike.“

Harrison'as tėciaus nenorėjo praleisti laiką veltui, nors ir kalėjime sėdėjo. Kalėjime priėmė keletą straipsnių, bet ką galėjo su jais daryti? Bažnyčios ir viešos vietos buvo nuo jo uždarytos. Laimė prigulėjo prie tų, kurie ne teip greit prisipažįsta pergalėtai. Boston'e be pinigų, draugų, įtekinės mazo buto pastogėje, išleidinėjo „Išliuosuotųjų“. Skaityk to jauo vyro atsisaukimą pirmutinioje Toliau bus.

Apsireiškimai atmosferoj arba Meteorologija.

Pagal Prof. Wojeikov'ą.

Išlaikanti didesnius šalčius vaisinių medžių net tokių, kokių neišlaiko žiemos šalčių toliau pietus.

Vidurinė Maskolijoj, kaip antai Maskvos, Kastromos gubernijose, vasaros šiltesnės negu Lietuvoj ir Latvijoje, bet žiemos čia šaltesnės, todėl oras čia labiau tinka augimui vienmečių augmenų reikalaujančių didesnių šilumos vasaros laike.

Vasaros dar šiltesnės Penzos, Samaros, Kursko gubernijoj, todėl čia daugiausiai augina žeminius kviečius.

Kijevo, Poltavos, Podoliaus gubernijose, nors vasaros laike šiluma ne kiek didesnė, bet kad čia šilta pavasaris užstoja ankščiau, o ruduo teipgi šilta, tai gerai nunoketa vyvuogetis ir kornai, taigi toki augmenys, kuriems šilumos Lietuvoj jau neužtenka. Besarabijoj ir Chersoniaus gubernijose, dėl dar didesnių šilumos vasaros laike, vyvuogetis gali jau auginti ne tik soduose, bet ir laukuose kaip Lietuvoj rūglius.

Ant lygumų ir pakalnėse šiaurinio Kaukazo gali augti ne tik lepesnės atmainos vyvuogetis, kornų, turkiško tabako, bet čia išlaikyti žiemos ir medvilnės. Bet po tokia jau platuma antai Stauropolio gubernijoj, kadangi ji augstai iškilusi, klimatas jau daug šaltesnis, bet ir čia nunoksta gerai vyvuogetis.

Pietinėse pakrantėse Krimo pussalo auga jau tili augmenys šiltų kraštų, kaip antai: laurai, alyvų medžiai, citrinės, Lygumose vakarinio Užkaukazio, teipgi Turkijoje, augina jau augmenis reikalaujančius didelės šilumos, kaip antai: medvilnės, ryzius.

Didelis klimatinis skirtumas yra tarp vakarinių ir rytinių Maskolijos. Paimkime, štai, nors gulintius po tokia jau geografinia platuma kraštus, kaip Varšavą ir Orenburgą. Varšavoj sausio temperatūra 10,5° C. šiltesnė, bet už tai liepos mėnesio temperatūra 3° C. šaltesnė negu Orenbuge. Taigi Maskolijoj jau toliau į rytus, juo žiemos šaltesnė, o vasaros šiltesnė ir skaitlius šaltų mėnesių rytiniuose kraštuose didesni, todėl ir vidutinė metinė temperatūra ten žemesnė.

Vakarinėj Sibirijoj, nors žiemos labai šaltes, bet gerai auga ir nunoksta kviečiai, o po tokia jau platuma kaip Lietuva, nunoksta net toki augmenys, kokių Lietuvoj neužtenka. Jakutsko aplinkinėse, nors giliai žemė visada įsalusi, vienok ant paviršiaus augina tokius jau javus kaip Lietuvoj, čia nunoksta net kviečiai, nors vidutinė metinė temperatūra yra — 10° C.

Ant viso Maskolijos ploto, išėjus vien pietinės pakrantės Krimo, lygumų Užkaukazio, užsala upės ir ežerai. Šiauriniuose Maskolijos kraštuose upės uždengtos ledo pluta 9 mėnesius, prie įtakų Pečoros net 230 dienų, upė Lena į šiaurį nuo Jakutsko užsala 190—200 dienų; Viatkos ir Permo gubernijose upės uždengtos ledu 160 dienų. Neva po Peterburgu buvo užsala 147 dienų. Užtai Lietuvoj, Latvijoje jau tik 100 iki 120 dienų. Pietinėj Maskolijoj smarkiai tekanti upės užsala ne kiekvieną metų, net Visla užsala ne kasmetai.

Kanalai ir maži ežerai ilgiau buvo užsala negu didelės upės, kadangi tekėjimui nelauzo ledų, nestabdo užsalo. Maži upeliai užsala greičiau, bet užtai ankščiau ir pasiliuosuoja nuo ledų. Mat maži vandens atšala greičiau, o pavasario laike tekanti nuo tirpstančio sniego vandens ant mažų upelių greičiau išsaulo ledus.

Daugiausiai vandens iš debesų puola ant žemės vasaros laike. Liepąjį lytaus nupula: gegužio mėnesį 41 milim., berzelio 39 milim., liepos 55 milim., pūtės 80 milim., rugšėjo 73 milim., per išėjus metus 595 milim. Vilniuje: gegužio mėn. 62 milim., berzelio 65 milim., liepos 77 milim., pūtės 86 milim., rugšėjo 56 milim., per metus 605 milim..

Išėjus Užkaukazį, daugiausiai lytaus nupula vakarinėj Maskolijoj, taigi Latvijoje, Lietuvoj, Lenkijoje ir Baltgudijoje, labiausiai lytus mažinasi į pietrytus; antai, Astrachanijoj nupula jo vos 150 milim. per metus, o Chivos aplinkinėse, vidurinėj Azijoje, tik 64 milim.. Todėl aplinkinėse Chivos žemdirbystei nepakanka lytaus, čia ji galima tik įtaisius išvadžiojimą vandens po laukus.

Jau stepuose pietinėse ir rytinėse Maskolijos, nors vidutiniškai per metus išpuola 300—450 milim. lytaus, laukai tankiai kenčia dėl stoks drėgnumo. Pasimažinimas lytaus šiauriniuose kraštuose atsiliepa visai kitaip. Nors čia išpuola mažiau lytaus negu pietiniuose kraštuose, augmenys kenčia nuo per daug didelio drėgnumo. Mat čia žiemos ilgos, per visą laiką susirenka daug sniego, kadangi dėl šalto oro jis negali sutirpti; vasaros čia trumpos ir nešiltos; lytus puola nesmarkus ir trumpi, bet ilgai traukiasi, žemė nesugeria viso drėgnumo; ant galo tuose kraštuose daug grių, kurios, kaip žinote, ilgai užlaiko drėgnumą, saugoja laukus nuo džiovinančių vėjų.

Praktiška meteorologija.

Pazinimas klimato ir apsiereiskimų atmosferoj suteikia galėjimą mazaug išpėti ateinančio laiko oro atmainas.

Centraliosios meteorologijos stacijos visokiuose Amerikos ir Europos kraštuose

gauna daugybę telegramų iš daugelio vietų, pranešančių parodymus meteorologiskų instrumentų. Pasiremami ant tų telegramų, dirba sinoptiskūs žemlapiai, arba žemlapiai oro paskirties dienai ir valandai ir iš tokių žemlapių spėja apie ateinančio laiko orą ir tuos spėjimus telegrafu siuntinėja į visokias vietas.

Spėjimai tie remiasi ant galimo persikeltimo apskričių turinčių mažą oro spaudimą (ciklonų) ir didelį (anticiklonų), nuo ko ir paeina svarbesnės oro atmainos.

Jeigu, paveikslan, iš žinių apie orą žiemos laike galima tikėti, kad ant rytojaus kokia nors vieta bus arti anticiklono vidurio, tai galima to vietą laukti šilpnų vėjų arba ir suvisu apstovito vėjo; giedros ir šalto oro, kartais gi, ypač slėnyse, miglų. Jeigu gi galima vasaros laike laukti persikeltimo anticiklono į tą vietą, tai joje galima laukti giedros ir šalto oro.

Kadaagi arti ciklonų vidurio, į pietus ir pietrytus nuo jų buvo smarkus vėjas ir tankiai lytus arba sniegas, tai ciklonus teipgi reikia turėti omenį spėjant apie ateinančio laiko orą. Jeigu galima laukti prisiartėjimo ciklono vidurio į šiaurvakarus nuo kokios nors vietos, tai žiemos laike čia galima laukti sumažėjimo šalčio, smarkių vėjų ir sniego arba lytų; vasaros laike vienok toj vietoj vėjai nebuvo smarkūs, bet galima čia laukti audrų ir smarkių lytų ir pasimažinimo šilumos tuojaus audrai praėjus, persikeltimo vėjo, kuris tankiausiai atskreipia nuo šiaurų ir atgabena šaltą orą.

Galima laukti didesnio šalčio pasimažinimo debesis, rudenyj ir pavasaryj galima laukti šalų; tas pats buvo ir pereinant ciklono viduriui į pietus nuo tos vietos: tasyk vėjai paprastai persikeičia, vietoj rytinio buvo šiaurietinis, vietoj šiaurinio — šiaurvakarinis.

Prie šiaurietinių vėjų išpradžių buvo gana šilta, bet greitai temperatūra nupula, o jeigu tas atsitinka vakare, galima laukti naktinių šalų.

Jeigu gegužio mėnesį ciklono viduryje pereina per Judasias, Azovą, ir Kaspiškas jūras, o oro spaudimas augstas šiaurvakaruose, paveikslan Lietuvoj, Latvijoje ir Skandinavijoje, tai vidurinėj ir Rytinėj Maskolijoj galima laukti naktinių šalų, nes tasyk dangus bus čia giedras, oras sausas, o šiaurinis vėjas atgabės nuo šiaurų daug šalto oro.

Iki šiol spėjimai apie oro atmainas daromi buvo vien jūrininkystės reikalams, todėl ir tėjimo tankiausiai vėjų linkmę ir jų smarkumą, tik paskutiniuose laikuose tėjimųjms išplatino ir pranešimus taiko teip, kad iš jų ir žemdirbiai turėtų naudą, o jiems juk svarbiausios žinios yra — lytus ir šalnos. Maskolijoj ir Lietuvoj vienok observatorijų labai mažai, todėl ir spėjimai, perserejimai naudą gali atgabend tik žemdirbiams tų aplinkinių, kur yra observatorijos, bet daugumai, visi gyvenanti toliau, turi naudotiesi iš kitokių parodymų, iš apskrito bėgio oro atmainų.

Kiekvienoj vietoj yra tėjimanti oro atmainas ukininkai, tokių netruksta ir Lietuvoj, tie savo žinias remia ant datyrimo, o ne ant neturintų vertės kalendorių pranešimų, jie ir be atsakančio mokslo išspėja gana teisingai oro atmainas, nors tas ir ne visada yra galimu be atsakančių įnagių, užrašų ir mokslo. Jeigu tokiems ukininkams netrukėtų mokslo, jie galėtų išpėti oro atmainas dar geriau.

Labai svarbiu yra žinoti paprastą metinį bėgį oro atmainų kokioj nors vietoj; juo daugiau surinkta tėjimųjū kekioj nors vietoj ir jos aplinkinėse, juo geriau, reikia teipgi tėjyti debesis, dangaus parvą ir tt..

Barometras ir aneroidas galima patėmyti ne tik dvaruose, bet kaip kur jie pradeda atsirasti ir pas ukininkus, tik reikia mokėti iš jų naudotiesi ypač vasarą, taigi svarbiausiam žemdirbiui laike. Svarbiu yra teipgi žinoti, kiek parinkta vieta yra augščiau jurių paviršiaus, kadangi mat augstesnėse vietose oro spaudimas mažesnis, todėl ir barometras ten stovi žemiau.

Maskolijoj ir Lietuvoj kalnų mažai, bet ir ant lygumų yra vietos augščiau iškilusios, o tas skirtumas išlytumo atsiliepa ant barometro parodymų. Jeigu, paveikslan, vietoj gulintio 200 metrų augščiau jurių paviršiaus barometras rodo 748, tai tas pats barometras prie jurių paviršiaus rodo 765,7 milim., taigi vasaros laike oro spaudimą labai didelį. Toks jau spaudimas vietoj esančioj 50 metrų augščiau jurių paviršiaus ant barometro rodo 752,3 milim., taigi labai žemą spaudimą.

Paprastai žemdirbiai įsitaisto barometrus ir juos žiuri kaip ir įnagių turinčius pirm laiko išpranešauti oro atmainas: jeigu jis stovi augstai, arba jeigu gyvasis sidabras jame umai kyla — laukia giedros; jeigu jis stovi žemai arba puola — laukia lytaus arba sniego. Apekritai teip ir buvo, tik ne visada ir tas teip buvo rudenyj, žiemą ir pavasaryj tankiau negu vasarą, taigi laike kada žemdirbiui ypač svarbu žinoti oro atmainas.

Vasaros laike Lietuvoj ir Maskolijoj svyravimai barometro neznaimūs ir juo toliau į pietus, juo mažesni tie barometro svyravimai; žemdirbiai kartais tiki, kad jų barometrai pagedo, kadangi prie visokių oro atmainų negali patėmyti kartais skirtumo jų parodymuose. Ypač maži aneroidai vasaros, taigi svarbiausiam žemdirbiams, laike, visai nenaudingi.

(Toliau bus.)

Išdavėjas.

Tulam krašte riogsojo didelė jūros pakrantė išsi-draikiusi piliis, šale jos buvo prielauka išlipimui atvykusį keleivių. Visokios rūšies keleiviai atvykdavo į tą pilį. Vieną kartą vaikščiojo pilyje apsigyvenę trys jaunikačiai. Eidami gatvės, patiko piktai žvilgandoms akims, žiurinėti į juos senus tos pilies gyventojus. Kartą užėjo paseną atėjūną, kuris laikė raugų pardavėklą. Apstoję rindą dvi jaunų vyrų eiles, susikišę, linksmiai tarp savęs šnekėjosi burbuliuojančių teterinių balsu:

— Uz dvidešimt penkis — vienas pasakė — duok gert šešiams.

— Gerai, gerai kaimyne — atsiliopė storas balta priekais prisikišęs vaizbininkas.

Iėjusieje susėdė ant kedžių prie kazirinkų stalelio, stovincio pasienijų rangų pardavėklos.

— Duok mums gert! — balsiai pasakė vienas iš atsiliopusių.

Niekas negirdėjo, nes buvo pats vaizbos laikas, pats įnirsimas.

Išėjo iš galinio kambario, užsukindamas storas, apsiavęs rusiškais čebatais, juodbruvus, neaugstą ugio vyras. Jis buvo panašus į vaizbininką, kuris, už rindos stovėdamas, vos spėjo pilti į stiklus raugalį.

— Jūs, turbūt, neseniai iš Rusijos? — žingėdžiai paklausė vienas.

— Teip, ką tik atvykau — atsakė ir užsidedė rusišką cigarę.

— Matyt, esate giminė vaizbininko? — paklausė sėdintis.

— Teip, — užsukindamas, atsakė — esu broliu.

— Na, o kaip dabar Rusijoje? — paklausė.

— Et, — šnyšdamas nosį, tarė: — nenoriu nė pasakoti.

— Malonėkite pasakyti, nes mums labai žingėdu — prase žiurėdamas į ateivį.

— Teip, — parpšėjo per šnerves ir pradėjo piktai: — Kariūnė šauda, kapoja kardais, karia ir visokiais būdais žudo kvailus revoliucionierius.

— Kodėl jūs teip sakot? — nusiminė.

— Aš buvau ir esu priešingas revoliucionieriams — atsakė nepažįstamas.

— Tai jūs negeras žmogus! — užpykęs tarė žingėdusis.

— Buvau slaptos policijos viršininku, užtai labai išpikau revoliucionieriams.

— Kaip vadinotės Rusijoje? — paklausė.

— Aš — atsakė — vadinausi: Agent Ryžskoj sisknoj policii.

— Teip, teip, — stebėjosi žingėdusis, žiurėdamas į akis ir ant galo pusbalsiai pridūrė: — žinau, esate išdavėjas.

— Vieną sykį — pasakojo išdavėjas — buvo įsiutę revoliucionieriai, norėjo persaut, tai vos tik sugėbiau išsprakti.... Nusisimaukė rankovę ir parodė persautą ranką.

Tuom tarpu priėjo išigėręs žmogus, girdėjęs jau kartą jo pasaką.

— Matai, — sako, — turiu persautą ranką.

— O tai negerai kad tau nepataikė į širdį — pasakė išigėręs.

Utilo patsidavėlis ir užsitraukė su gėda rankovę. Užsigėrėlis padėjo ant pečių ranką ir arti prisikišęs, tarė:

— Negerai ir čia tokiems; tokių visur nekenčia.

— Vaziuosiu atgal, kaip nūramis — atsakė išdavikas.

— Velnio ragą jau tu vaziuosi — tarė išigėręs.

Siūsi — tarė išigėręs. Nūsislopė piktai ir, nieko nesakęs, nuėjo atgal į kambarį. Tuom viskas užsibaigė. Praslinkus kelioms dienoms, vaizbininko geras pažįstamas nusivedė brolių į darbą. Atėjo darbo laikas, visi pradėjo dirbti; mašinos užė ant garbės kapitalizmui; visi dirba, tarsi, pakinkyti. Piktai ir kiti atėjusį pažinrėjo vienas darbininkas ir prie kito priėjęs kazinką pasakė: — Piktai abiejų akis suvilgoje! Tiedu liovė dirbę ir eidami per dirbtuvę, pasakojo darbininkams ir vis rodė su pirštu į ką tik atėjusį. Su sykiu metė visi darbą. Suzvairėjo pirštai į nepažįstamą ir sušnėko: „Tegul išsina iš dirbtuvės išdavikas, kraugeris, pastumdėlis senoj svietol.... O kad ne, tai mes išsinaimel Nenorim mes dirbt su žmogžudžiu!“

Pajuodo, kaip anglis, iš piktumo ir gėdos, dang nekalto kraujo išlakės žmogžudys.

— Palaukit, vyrai! aš tuoj — pasakė dirbtuvės pirminkas ir priėjęs prie telefono, kazin ką šnekėjo....

Visi tylėjo ir laukė ką pasakys....

— Tegul išsina iš mūsų dirbtuvės nekenciamasis žmogus — pasakė atsitraukęs nuo telefono.

Vėl mašinos pradėjo užti ir darbininkai stėjo prie darbo.

Nuleido ausis išdavikas ir išsilumpino kaip vilkas. Didelis linksnumas, kaip pavasario rytas, matė ant pergaletojų veidų.

J. Šliburys.

Del protesto L.S.D.

Lawrence, Mass.

45 No. „Lietuvos“ patilpo redakcijos straipsnelis po mūsų protestu, kuris sukėlė tarpe mūsų draugų neužsiganėdinimą. Męs nutarėme trumpai nurodyti, ką męs mislinome protestą rašydami atsiekti. Darbai Roppo, Antanavičiaus ir kitų neseni, bet tik pradėti ir nepabaigti. Męs girdime, jog ir dabar Roppas nelaukia varės savo nelemtą darbą. O Jagaila ką atsakė kryžlokių pasiuntiniams? Todėl męs neiname su raštais, idant jie mums atsakytų kardu, bet šaukiame paniekos ir keršto. Jeigu žodžiai be darbo yra tuščias šauksmis, tai mums rodo, jog be žodžių ir darbo negalima nuveikti. Nurodymas, kad L.S.D., aukaudama šimtą didesnę naudą atnešų Lietuvai, negu su protestais mus užgauna, nes mūsų neturtinga finansiskai draugystė ankavo iš izdo \$25.00 reolucijai, rengim ir rengsime balius, prakalbas, ir kiekvienai progai atsitikus, renkam tarpe draugų aukas ir kitus raginam. Nuo mūsų daugiau per simtą teko tėvynės labui. Bet mes ne tik su aukomis, su protestais, bet ir kitokiais reikalais gelbetim savo tėvynę.

Nors Ropp, Antanavičia ir nepaiso, bet męs nurodom, kad suprantame ir atjaucia, kad jų nedorus darbus.

O ką L.S.D. pasizadėjo pildyti — tai surašyti protestą po protestų pasirašyti savorankiškais porašais, tai savo pasizadėjimą išpildė. (tas yra tik išpildymu nutarimo, bet nepasizadėjimu. Rd.)

O kokią naudą gali atnešti protestas, apie tai gali kiekvienas svarstyti, (tai kodėl svarstymai gimdo neužgaudinimą? Rd.) Daugiau ginčų nevesime. Varinėjimas tarpe savęs ginčų ištikro būtu tuščiu maišu.

Vardan L.S.D.

Komitetas.

Laivu Kalendorius.

Laivu Kalendarorius.

Šitas Kalendarorius parodo kada, iš kur ir koki laivai išplaukia į Europą, iš kokio Porto, kokią dieną ir adyną, ir kiek kaštuoja Sifkortės nuo Porto iki Tilžės ar Eydtkunų. Norinti važiuoti į Krajų tegul peržiūri šį Kalendariorį, o žinos kada ir iš kur laivą gauti ir kiek visa kelionė kaštuos.

LAIVO VARDAS	Kompanijos vardas	Portas iš kur išplaukia	Diena išplaukimo	Valanda išplaukimo	Šifkorto kaštuoja nuo Porto į	
					Tilžę	Eydtkunus
A. Steamer	Hamburg American	New York	Vasario	2 7.30 ryto	18 87.80	37.65
AMERICA	"	"	Sausio	5 10 ryto	10 37.89	37.95
BLUHOER	"	"	Kovas	4 5.30 ryto	10 37.89	37.95
BARBAROSSA	North German Lloyd	"	"	28 10 "	10 33.15	38.20
BREMEN	"	"	"	"	11 33.15	38.20
BALTIC	"	Baltimore	Sausio	23 2 diena	13 30.65	36.70
BATAVIA	White Star	New York	Vasario	6 7 ryto	7 41.80	41.95
CANADA	Hamburg American	"	Sausio	12 9.30 pop.	14 37.80	37.95
CYPRIO	Dominion	Portland	Sausio	12 2 diena	10 36.65	36.70
CARMANIA	White Star	Boston Mass.	"	29 4.30,	9 37.80	37.95
CASSEL	Cunard	New York	"	22 8 ryto	7 41.80	41.95
DARMSTADT	"	"	Sausio	26 12 diena	7 43.80	43.95
DOMINION	North German Lloyd	Baltimore	"	18 2 diena	14 36.65	36.70
EMPEROR OF BRITAIN	Dominion	Portland	Vasario	2 2vakaro	10 36.65	36.70
ETRURIA	North German Lloyd	Baltimore Md.	Grudžio	14 2 vakaro	10 38.15	38.20
CEHENNITS	"	"	Sausio	16 2 "	10 38.15	38.20
EMPEROR OF IRELAND	Canadian Pacific R.	Montreal, Que.	"	1 2vakaro	6 37.93	37.95
FRIEDRICH d. GROSSE	Cunard	New York	"	16 8 ryto	6 37.93	37.95
HAVERFORD	North German Lloyd	"	"	12 2 diena	8 41.80	41.95
HANOVER	American	Philadelphia Pa.	"	27 10 ryto	10 38.15	38.20
IRENIA	North German Lloyd	New York	Sausio	30 2 vakaro	9 36.65	36.70
KRONPRINZ WILHELM	Cunard	Boston Mass.	Vasario	5 5 ryto	9 36.30	36.45
KAISER WILHELM II.	North German Lloyd	New York	Sausio	22 2vakaro	7 44.15	44.20
KROONLAND	"	"	"	8 10 ryto	7 44.15	44.20
KAISER AUG. VICTORIA	Red Star	"	"	2 7 ryto	8 39.80	39.85
LAKE MATIBONA	Hamburg American	"	"	26 3 po piet	10 37.80	37.95
LAKE CHAMPLAIN	Canadian Pacific	St. John N. B.	"	11 20 "	8 36.65	36.70
LAKE ERIE	"	"	"	19 12 diena	9 36.65	36.70
LUCANIA	Cunard	New York	"	22 11.20 diena	9 36.65	36.70
MAINE	North German Lloyd	"	"	24 2 diena	9 43.80	43.95
MAJESTIC	White Star	"	"	10 6 ryto	13 38.15	38.20
MERION	American	New York	"	31 10 "	7 43.80	43.95
NORTH YORK	American	Philadelphia Pa.	"	29 10 "	9 36.65	36.70
OCEANIC	American	Philadelphia Pa.	Sausio	21 10 "	9 32.10	32.15
PHILADELPHIA	White Star	New York	Grudžio	3 10 "	14 36.65	36.70
PENNSYLVANIA	American	"	"	2 8 ryto	7 43.80	43.95
PATRICIA	Hamburg American	"	"	29 9 30ryto	7 43.80	43.95
PRETORIA	"	"	Kovo	2 4 "	14 37.80	37.95
RHEIN	North German Lloyd	"	Vasario	9 2 diena	14 37.80	37.95
SAXONIA	Cunard	Boston Mass.	"	9 2 po piet	14 37.80	37.95
SEMIAND	"	New York	"	11 3 ryto	9 36.30	36.45
SAINT LOUIS	American	"	Sausio	23 1 diena	7 39.80	39.85
SRAF VALDERSE	Hamburg American	New York	"	19 9 vakaro	8 43.80	43.95
ST. PAUL	American Line	"	Sausio	22 2 diena	10 37.80	37.95
TAUTONIA	White Star	"	Sausio	11 2.30	7 43.80	43.95
UMBRIA	Cunard	"	"	9 10 ryto	7 43.80	43.95
VADERLAND	Red Star	"	Vasario	2 8 ryto	8 41.80	41.95
WESTERLAND	American	Philadelphia Pa.	Sausio	3 7.30 ryto	8 39.80	39.85
ZEELAND	Red Star	New York	"	8 10 "	9 36.65	36.70
YORK	North German Lloyd	"	Sausio	30 7 ryto	8 33.15	33.20
MASABA	American	"	"	30 10 ryto	9 36.65	36.70
FINLAND	Red Star	"	Sausio	16 7 "	8 39.80	39.85
MASABA	American	"	Vasario	16 9.30 ryto	9 31.65	31.70
MINNEHAHA	"	"	"	2 9.30 "	9 36.65	36.70

Virš parodytos prekės yra už vandenį ir Prūsų geležinkelį, be Amerikos geležinkelio. Žemiau parodytos prekės yra už Amerikos geležinkelį nuo:

